

DISSERTATIO JURIS PUBLICI

DE

III

Ve

3047

156. 25

VICARIATU

IMPERII NOSTRI ROMANO-GERMANICI.

X 1975731

Quam

Magnifici JCTORUM in hac Sala-

nâ Ordinis indultu

SUB PRÆSIDIO VIRI

BIBLIOTHECA PUNKAVIANA

Nobilissimi, Amplissimi, Consultissimi & Excellentissimi,

DN. JOH. VOLK. Bechmanns/

JCti, ac Antecessoris celeberrimi, Consiliarii Saxonici, Curiaë Provincialis & Scabinatus Affes-

foris gravissimi,

Præceptoris sui ætatem colendi,

Publicæ Eruditorum disquisitioni

subjiciet

JOHANN. ADOLPH. Marschall/

Eques Thuring. Autor.

In Auditorio Jctorum

ad Diem Aprilis.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK HALLE (SACHSEN-ANHALT)

J E N Æ

Literis JOHANNIS NISII.

ANNO MDCC LXVI. +

DISECTATA TIO...
RE...
DNI JOHANNIS
MAGISTRI REGII...

Saxonia, hinc...
Hinc sacri...

...

PRIVATA...
MAGISTRI...

...

...

...

Licet Johannis Nisi...

S
I
S
E
M
ne
A
e
v
f
r

SERENISSIMO AC POTENTISSIMO PRIN-
CIPi AC DOMINO,

DN. JOHANNI
GEORGIO II.

Saxonix, Julix, Clivix, ac Montium
Duci, Sacri Romani Imperii Electori ac Archi-
Marschallo, Landgravio Thuringix, Marchioni Misnix,
nec non superioris ac inferioris Lusatiix, Burggravio Magdebur-
genfi, Comiti de Marca & Ravensburg, Dynastæ in Ra-
venstein, &c. &c.

PRINCIPI AC DOMINO MEO
CLEMENTISSIMO.

Devotissimam animi subjectionem!

Germanorum fortissimus ille He-
ros, Carolus verè Magnus, non in-
ter postremas victoriosi Nominis
sui laudes duxisse fertur, quod de-
bellatis Gentilibus, & Ethnicismò
extirpatò, multas divinæ religionis Academies,
variaq; literatorum Collegia ordinare valuerit.
Tantus enim in hoc Heroè literarum favor, imò
fervor extitisse dicitur, ut privato homini vix
major esse possit. Id quod variæ Constitutiones,
quæ in Capitular. Carol. M. promulgatæ sunt,

A 2

pro-

probatum dant. Inter quas una est *lib. 1. c. 72.*
Hoc flagitamus vestram almitatem, ut non solum ser-
vilis conditionis infantes, sed etiam ingenuorum filios
aggrement, sibiq; socient, & ut scholæ legentium puero-
rum fiant, Psalmos, notas, cantus, computum, Gram-
maticam, per singula monasteria, vel Episcopia discant,
sed & libros Catholicos benè emendatos habeant. Et lib.
5. c. 55. Dignum est, ut filios suos donent ad scholam, si-
ve ad ministeria; si ve foras presbyteris, ut fidem ca-
tholicam rectè discant, & orationem Dominicam, ut do-
mi alios edocere valeant; Idem confirmat Synodus Lug-
dunensis in Centur. Eccl. 9. caus. 9. c. 3. ibi: Oportet et-
iam ut sicut Dominus Imperator Carolus, Vir singularis
mansuetudinis, fortitudinis, prudentiæ, justitiæ, &
temperantiæ, præcepit, scholas constituant, in quibus &
literaria solertia, disciplinæ & sacre Scripture documen-
ta discuntur. &c. Non minorem verò Gloriam
Vestra, Potentissime Elector, Domus Serenis-
sima, sibi peperit, in erigendis omnium liberali-
um artium Academiis, fundandisque Aposto-
licæ Religionis Ecclesiis. Quem enim illa Ger-
maniæ lumina, Academias puto Lipsiensem
& Wittebergensem, fundatorem agnoscunt,
nisi Serenissimam tot Imperatorum, Regum-
que progenetricem, Domum Saxoniam?
Quem

Quem lumen illud Theologorum, B. Luthe-
rum intelligo, habuit protectorem, nisi glo-
riosam illam *tenebrosæ Hæreseos extirpatricem* Do-
mum Saxoniam? Quem superiori Orthodo-
xorum persecutione Ecclesia invenit Defenso-
rem, nisi Vestræ, Potentiss. Elector, Serenitatis
Parentem, excelsæ memoriæ! Ecquis verò in-
numera Serenitar. Vrà. Ecclesiis, cætuique li-
terario gratiosa exhibita beneficia enumerare,
non dicam sat prædicare, potens erit. Lubens
hoc facerem, & humillima, qua Seren. Vrà.
Vestræque Serenitatis Potentissimæ stirpi, Fa-
milia mea devincta est, obedientia atque subje-
ctio me, ut facerem, cogeret, modò ætatis inge-
niique mei vires operi huic, quod Atlanticos sup-
primeret humeros, impares non essent. Ten-
târunt hoc ante me fratres mei tres natu maio-
res, quorum studia à Serenitat. Vrà. Gratia
haud parum sustentata scio, sed conatus eorum,
quo Vram, Serenissime Princeps, Munificentiam,
deprædicare humillimè susceperunt, frustra
cecidisset, nisi à Gloriosa Seren. Vrà. Virtute
Academicis eorum lucubrationibus plus, quam
pro dignitate earum, Gratia concessum, dignæ-
que, ut Serenissimo aspicerentur vultu, habitæ

fuiſſent ; Horum ego veſtigiis inhærens, diu
multumque circumvolvo animo, quâ potissi-
mum ratione Serenitati Vrae. ſubjectiſſimam a-
nimi mei devotionem exprimere poſſem? quo-
modo largiſſimam Clementiæ Veſtræ erga Fa-
miliam meam gratiam, ſubmiſſa gratitudine
mentis proſequi, Veſtramque Munificentiam
mihi ulterius conciliare valerem? Anni, pruden-
tiæ capaces, nondum adſunt ; Ingenium, ob
crebram corporis afflictionem, per aliquot an-
nos graviſſimis ex morbis proſequentem, do-
ctrinam nondum ſatis excultum ; Experientia, ob
nondum ſuſceptas peregrinationes, exterarum-
que provinciarum Jurium, ſtatutorum, mo-
rum, nondum comparata ; Hiſce omnibus, quæ
humillimi mei conatus capacem me quodam-
modo reddere valerent, ego deſtituor. Nil igi-
tur amplius mihi relictum, quam ut Ser. Vrae.
Clementiſſime Princeps, per exiguas hæſce pa-
gellas devotiſſimam meam voluntatem decla-
rare, ejuſdem verò impotentiam & debilita-
tem humillimè excuſarem. Veſtram igitur,
Potentiſ. Elect. Gratiſſimam Clementiam
ſubjectiſſimis precibus rogem, venererque, ne-
ceſſe eſt, ut eas, ſubmiſſæ devotionis meæ inter-
pre-

pretes, quias ad Augustæ sedis Vra. limina nunc
sisto, Gratiose audire, voti que sui humillimi par-
ticipes reddere velit. Hoc si impetravero, ni-
hil erit animi mei, quod pro Vestra. Principum
Maxime, Vestrae que Serenissimæ Familiæ, pe-
renni conservatione Deum Ter. Opt. Max. non
implorabit, nihilq; erit virium mearum, quod
ad Vra. Ser. servitia humillima à me non adhi-
beatur. Sic Vivat! Potentissime Princeps, Se-
renitas Vestra : valeat! vigeat! eam Deus diutis-
simè servet!

Potentissima Serenitatis Vestra

Devotissimus ac subjectissimus

JOHANN. ADOLPH. Marschall

I. N. D. N. J. C.

PRÆLOQUIUM.

Vicariatus Vicariorumq; originem antiquissimam esse, vis vocis ipsa ostendit; vicarium namq; dici omnem, qui vice alterius fungitur, nemo negabit; Nobis verò animus non est, promiscuè de illis agere, sed sufficiet, *de eorum, qui ad imperii clavos sedent, vicariis quid dixisse*; Sed nec hos omnes tangere nobis licebit, cum alioquin exempla, tum sacra, in Republ. Israëlitarum; tum profana in primis Monarchiis; Assyriorum, Persarum & Græcorum, non deessent, nisi temporis & paginarum, huic dissertationi destinatarum angustia prolixam eorum enarrationem excluderet. Proinde discursum hunc dispescemus in partem generalem & specialem.

Pars Generalis

exhibet

CAPUT I.

In quo occurrit definitio.

Nominalem non curo sollicitè, quia difficultatem nullam sapit, cum enim VICARIUS dicatur is, qui

qui vicem alterius gerit, *C. i. d. off. vic. in 6.* Vicaria potestas erit, quæ vice ejus, qui ordinariam habet, ab aliquo exercetur: Varia verò cum sint officiorum negotiorumque gerendorum genera; Varii etiam erunt vicarii: alii in negotiis extrajudicialibus, iisque tum Sacris, de quibus. *t. t. de offic. Vicar. X. & in 6.* tum profanis, quales possunt esse mandatarii; Alii in judicialibus, ex parte vel litigantium; qui procuratores vocantur. *pr. Inst. d. iis per quos ag. poss.* Vel iudicis; quibus scilicet Judex aut Magistratus Jdictionem vice suâ exercendam, mandat, quales sunt mandatarii *Jdict. c. t. ff. d. off. ejus cui mand. 7dict.* Hujus generis etiam sunt Jure Canon. Judices delegati. *tit. X. d. off. & potestat. Jud. deleg. Judices dati. l. 18. pr. l. 46. d. Judic. Judices speciales l. fin. d. off. Proc. l. 5. de off. presid.* Porro constituuntur aliquando in perpetuum, ut semper, quandocumque opus sit vicem ordinarii gerere, adsint; quales erant Legati Proconsulum. *tit. d. off. Proc. & leg. & in c. 3. & ultri. X. d. off. Vicar.* Aliquando verò ad tempus saltem. Sed hos omnes latius recensere contra scopum nostrum foret. Realem verò definitionem quod attinet, libethan c tradere: Quod Vicariatus sit: Jus repræsentandi, sustinendique vices alterius, ordinariam potestatem habentis.

Ponunt alii generis loco spatium temporis: sed ita relatio fit ad tempus, quando vicarii constituuntur, non ad personas ipsas, earumque potestatem.

B

Ponimus

Ponimus Jus, i.e. facultatem Juris, vel ab ipso ordinario concessam, vel ab alio, qui utrumque: ordinarium & vicarium constituere valet.

Cum ponimus verba: ordinariam potestatem: Innuere volumus, nos non de omnibus, qui quocunque modo Vicarii dici possunt, hinc acturos; sed de eorum saltem, qui potestatem & Iudicium habent.

Verbis: repræsentandi &c. generaliter positis, significamus: Vicarios hic intelligi non saltem defuncti, sed omnium, officium suum vel per absentiam, vel aliam ob causam obire impeditorum. Ex his verò etiam illos saltem attingemus, qui in Romanorum Monarchia tali titulo potestateque ornati fuisse videntur. In generali verò hanc partem percurramus Imperium Romanis adhærens, usque tum illud Germanis cesserit. Id quod commodissimè fieri posse arbitramur, si diversos ejus Status consideramus. Tres verò à plerisque fieri videmus: Regium, Popularem & Monarchicum.

Primum de Regio in

CAP. II.

Regium vocant, quo Majestas penes Reges, quorum primus Romulus, ultimus Tarquinius superbus, erat. Hinc primò occurrit Interrex: Qui defuncto Rege, antequam novus crearetur, regiam cum potestate & insignibus Imperio præerat. Hujus originem vetustissimam esse, ex *Dyonisio lib. 2.* constat. Qui sequenti, inquit, anno, post Romuli scil. obitum, nemo Romæ regnavit,

vit, ad novum Interregum Magistratum delatâ admini-
stratione Reipub. in modum hunc: Ducenti patres conscripti,
ex quibus Senatus à Rege Romulo constitutus erat, distributi
in Decurias, Decem viris sorte committebant urbis Imperium.
Hi non simul, sed unus post alium quinis diebus lictores babe-
bant, ceteraq; insignia regia, quæ, ceu per manus tradeban-
tur à primo deinceps, usq; ad ultimum: tum quinqueduanus
ille Magistratus migrabat ad sequentem Decuriam, & inde
rursum ad alium. &c.

Secundo loco pono Præfectum urbi, non illum,
qui ab Augusto cœpit ordinari, de quo infra quid dicen-
dum, sed eum qui Regibus ob bellum ab urbe ab-
sentibus, creari solitus est. Hunc Romuli tempore
cœpisse, testis est Tacitus qui lib. 6. c. 11. *Annal. antea*, inquit,
profectis domo Regibus ac Magistratibus; ne urbs sine Impe-
rio foret, in tempus deligebatur, qui jus redderet ac subditis
moderaretur, feruntq; à Romulo Dentrem Romulium, post
abs Tullo Hostilio Numam Marcium, & ab Tarquinio superbo
Spurium Lucretium impositos. &c.

CAP. III.

De Vicariis in statu Romanor. libero.

Regibus ejectis sub primis Consulibus temporibus
eosdem Vicarios creari, mos erat. Nam cum
Magistratus ordinarii abessent, & comitiis interesse non
possent, sive vitio creati abdicassent, neque placeret Di-
ctatorem dici, tùm res ad interregnum veniebat:
Et hi interreges, qui sub consulibus erant, eodem mo-
do quinqueduanum habebant magistratum, ut illi superi-
ores; Sicut ex Cic. lib. 7. *famil. ad Trebat. probat Rosin. lib. 7.*
antiquit. Romanarum c. 16. Iisdem temporibus antequam

10. Prætor Urbanus ordinaretur, supra dictus Præfectus urbi solebat eligi: Sic enim *Dyonys. lib. 7. Ejectis autem Regibus, inquit, etiam à Consulibus, ante institutam Præturam quotiescunq; ipsis ad bellum proficiscendum erat, Præfecti urbis declarabantur, & domi relinquebantur, qui absentibus*
15. *Consulibus munus consulare in urbe obirent & Jus dicerent, de quo etiam l. 2. §. 33. d. O. J. Et hic Magistratus Teste Rosino. lib. 7. antiquitat. Romana. c. 15. non ut alii Magistratus in Comitibus, sed à Consulibus eligebatur, habebatq; absentibus Consulibus, vel legibus ferendis,*
20. *vel iudicio exercendo, Jus Centuriatis Comitibus cum populo agendi. Desiit verò creari hic Magistratus, postquam Prætor urbanus ordinari cœpit, cujus mentio in l. 2. §. 27. d. O. J. Non intelligo hic Prætores, statim post ejectos Reges creatos, quo nomine Consules fuisse primum designatos, patet ex *Novell. 25. præfat. eò quod populo præirent, summæque rei præessent. Varro. lib. 4. de ling. Latin. Sed eos puto, qui avocatis belli causâ Consulibus An. urb. cond. 386. institui cœperunt, qui & ipsi ob id initio Vicariam potestatem habuisse non incon-**
25. *cinnè dici poterant, cum vice Consulū, ab urbe absentium, Jus in urbe dixerint. d. l. 2. §. 27. d. O. J. consentit Liv. lib. 6. vid. Rosin. lib. 7. antiquit. Rom. c. 11.*
30. *Usitatum nihilominus etiam hoc tempore erat, ut Consulibus latinarum feriarum (de quarum origine*
35. *Dionys. Halicarn. lib. 4. in histor. Tarquin. superb. vid. etiam Liv. lib. 32. 37. 41. Varro. lib. 59. d. ling. latin. Rosin. lib. 4. antiquit. Rom. c. 19.) extra urbem celebrandarum causa, absentibus, crearetur Præfectus urbi, qui saltem tempore latinarum Jus in urbe reddebat. l. 2. §. 33. d. O. J.*
40. *Vid. Ant. Gell. lib. 14. c. ult.*

CAP

De Vicariis in statu Roman. Monarch.

Tandem introductâ à Cajo Julio Cæsare, ejusque
 successore, Augusto, Republ. Monarchicâ, interre-
 gum nulla amplius fit mentio. Præfectus urbi quidem
 ab Octavio Augusto ex Consilio Mecænatis restitutus di-
 citur apud *Sveton. in August. c. 39. Dion. lib. 52. Georg. Eber-*
lin. d. O. J. c. 31. Verum, hic non ut superiores per absen-
 tiam demum Magistratum Remp. administrabat, sed or-
 dinarius Magistratus in urbe & extra eam, usque ad cen-
 tesimum milliarium omnem fermè Jurisdictionem exer-
 cebat, ut patet *ext. t. ff. d. offic. Præfect. urbi. vid. Pancirol. 10.*
motit. Imp. occident. c. 4. Non tamen Præfectus urbi la-
 tinarum causa, statim esse desiit, sed sub Augusto &
 seqq. aliquot Imperatoribus adhuc fieri consuevit. teste
Rosin. lib. 7. antiquit. Rom. cap. 14. fin.

Sub eodem Augusto instituti sunt Præfecti Præ-
 torio, quibus initiò quidem militaris saltem pote-
 stas & cura competebat; præerat enim hic Prætorio
 (cujus appellationis rationem vid. *apud Ascon. Padian.*
quem allegat Rosin. lib. 7. antiquit. Rom. c. 37. & Dn. D. Struv.
ad tit. d. offic. Præfect. Prætor.) seu Tentorio Principis &
 militibus prætorianis, seu quos Imperatores ad sui custo-
 diam allegerant; ejusque ex consilio cuncta in bello gu-
 bernabat Princeps, utpote cui præstabat id, quod Romu-
 lo Tribunus Celerum. *l. 2. § 15. d. O. J. Consuli le-*
gatus, Quæstor Prætori, Magister militum Di-
ctatori. d. l. 2. § 19. d. O. J. obque hanc immensam po-

testatem duo sunt creati, ut sibi invicem obstarent, si quid
 novi alter moliretur. *Dion. l. 55*; successu verò temporis
 etiam civilia negotia tractare cœperunt summo
 30. cum Imperio, ita, ut vice sacrâ judicantes *l. 16. d. appellat.*
Cod. Theodos. Provinciasque sibi subjectas gubernantes,
 Proximi à Principe, imò ejus Vicarij haud malè
 dici possint. *Cassiodor. lib. 6. variar. Epist. 3.* Etenim
Regnavit Imperator M. Antonius (referente *Capitolino in M.*
Anno Cbr. 163. 35. *Anton.*) cœpit secum habere Præfectos Prætorio;
 quorum autoritate & periculo Jura dictabat. Post eum
Ann. 180. Commodus Imperator, ut ipse deliciis vacaret, Per-
 ennio, Præfecto omnes curas commisit. *Lamprid.*
 Ex quo in tantum aucta est potestas, ut forma genera-
 40. lis ab iis data vim Juris haberet, juxta rescriptum
Ann. 222. Alexandri in *l. 2. C. d. off. Præf. Præf.* sicut à sententia
 eorum appellari non licebat, ut testis est *Arcadius Cha-*
Ann. 244. *rifius* (qui sub Philippis Imper. vixit) in *l. un. d. off. Præf.*
Prætor. Cumque hætenus plerumque saltem unus, ali-
 45. quando verò duo, rarò tres, ut sub Commodo re-
 fert *Lamprid.* crearentur; invadentibus fines Imperii Ro-
 mani Barbaris, plures pluribus Provinciis sunt assignati.
Ann. 225. Sic sub Decio alius dicitur fuisse Orientis; sub Vale-
Ann. 253. riano alius Illyrici & Galliarum; sed hi non erant cer-
An. 306. 50. ti, nec perpetui. Tandem Constantinus, contra quem
 Prætoriani pro Maxentio stabant, post victum & occisum
 Tyrannum, castro prætorio diruto, cohortes prætorianas,
 & cum illis Præfect. prætorio exauctoravit; sic tamen, ut
 eorum potentiam diminueret, pro duobus quatuor
 consti-

constitueret, & civilia saltem negotia tractare jube- 55.
ret. Sic enim Zosimus lib. 2. Cum essent, inquit, duo
praefecti Praetorio, qui hoc officium communiter gerebant, nec
palatini tantum ordines eorum curâ potestateq; gubernaban-
tur, sed etiam ii, quibus Urbis commissa erat custodia, &
quotquot in omnibus limitibus erant collocati. Hic enim Prae- 60.
fectorum Praetorio Magistratus, qui post Imperatorem se-
cundus existimabatur, annonas erogabat, & contra discipli-
nam militarem admissa convenientibus poenis corrigebat.
Constantinus autem (diviso Imperio in Orientale &
Occidentale. Vid. Pancirol. not. Imp. occident. c. 1. transla- 65.
tâque sede Imperiali Constantinopolim) hunc Magistra-
tum in quatuor Imperia (duos Praefectos Praetorio
Orienti, totidem Occidenti praefecit) discerpfit. Nam
uni praefecto Praetor. 10. (qui Orientis dictus, & nu-
mero Provinciarum atque auctoritate eminens, primus 70.
appellabatur. Pancirol. Comment. in notit. Imp. orient. c. 7.)
totam Aegyptum cum Lybia, Pentapoli & Orientem ad Meso-
potamiam usq;, & praeterea Cilices, Cappadoces, Armenios,
oramq; maritimam totam à Pamphilia Trapezuntum usq;, &
usq; ad castella propter Pysidem sita, tradidit: eidem & Tra- 75.
cia commissa, & Mysia, Aemiac Rhodopes ac Doberi oppidi fi-
nibus circumscripta, praeterea Cyprum adjecit, & Cyclades In-
sulas, Lemno & Imbro & Samothraciâ exceptis, (hae omnes
Provinciae erant divisae in quinque latas Diaceses,
puta Orientem, Aegyptum, Asiam, Pontum & 80. An. 456.
Thracias, quas etiam recenset Leo in l. 1. C. ut nemo ad
suum Patrocin. ac Zeno in l. 10. C. d. num. Quibus singulis
praerant magistratus majores, Praefecto Praetorio tamé sub-
jecti,

jecti, ut Proconsul Asiæ, vid. *Pancirolo. not. Imperii ori-*
85. *ent. c. 101.* sub quo tres Provinciæ, earumque Præsides:
Comes Orientis. vid. *Pancirolo. d. l. c. 104.* sub quo XV.
Præfectus Augustalis, s. Ægypti. *Pancirolo. d. l. c. 117.*
Sub quo VI. Tres Vicarii. *de quibus infra;* ut Asiænæ,
Sub quo VIII. Ponticæ; sub quo XI. Thraciæ; sub quo
90. VI. Provinciæ: sic numero XLIX.) Alteri qui Illyrici scil.
orientalis, aliud est occidentale, vid. *Pancirolo. Comment.*
in not. Imp. orient. c. 23. vocatus, & priori quodammodo
adjunctus) Macedones attribuit, & Tessalos atq; Cretenses,
ac Græciam & circumjacentes Insulas, Epyrum utramq; Il-
95. lyricos, Dacos, Triballos, & Pannonias, ad Valeriam usq; &
Mysiam superiorem. (Hæ omnes provinciæ erant divisæ
in duas Diæceses plurium provinciarum, quibus præ-
erant duo Vicarii; alter Macedoniæ, sub quo erant
VI. provinciæ; alter Daciæ, sub quo V. Provinciæ.) Tertio
100. (qui appellabatur Italiæ & Africæ; primusque erat in
occidente. Vid. *Pancirolo. not. Imp. occident. c. 2.*) totam
Italiam & Siciliam & circumjacentes Insulas, Sardiniam,
Corsicam, Africam à Syrtibus Cyrenem usq;. (Provinciæ huic
Præfecto assignatæ variabant; sub Juliano Apostata,
105. teste *Ammiano. lib. 26.* erant tres nobiles diæceses; ut-
puta: Italia; sub qua erant Provinciæ XVII. quarum X.
gubernabantur à Vicario Romæ, reliquæ VII. à Vica-
rio Italiæ, *de quibus infra.* Illyricū, occidentale scil. con-
tinens VI. Provincias, quibus præerat Vicarius Illyrici.
110. *vid. inferius.* & Affrica, itidem VI. Provincias compre-
hendens

hendens, una parebat Proconsuli, de quo vid. *Panc.*
not. Imp. occ. c. 47; reliquæ V. Vicario Affricæ, de quo
infra. Quarto (Galliarum dicto. vid. *Panc. not. Imp.*
occ. c. 3.) *Transalpinas, Celtas, & Hispanos, cum Insula Bri-*
tannica commisit. (Quæ in tres Diæceses divisæ, quibus ¹¹⁵
præerant totidem Vicarii. 1. Hispaniæ, sub qua VII.
Provincia. 2. Galliarum, sub quibus XVII. Provin-
cia. 3. Britannia, quæ in V. Provincias divisæ, de qui-
bus itidem inferius) *Hæc ratione divisæ præfectorum Imperio*
studiosè conatus est, aliis quoq; modis eorum potestatem im- 120
minuere. &c.

Sed quo progredior? nunquid ad nos prolixa hæc
Antiquitatum historia? Sic censeo. Præterquam enim
quod ex pristina illa Imperii Romani dignitate præsentis
Reipubl. notitiæ non parum lucis accedat, à scopo no- 125
stro alienus non sum, dum probatum eo, Præfectos il-
los Prætorio, haud male Vicarios Imperatorum
dici posse. Ecquid enim ex sublimi eorum dignitate ali-
ud æstimari potest, quam Imperatoriâ, vicariâ tamen po-
testate eos Diæceses sibi suppositas gubernasse, quas im- 130
mensam ob amplitudinem, distantiamque terminorum,
Ipsi Imperatores, non poterant coercere? haud secus at-
que hodiè eadem de causâ videmus Vicarios à Regi-
bus in regna, provinciasque à sede principali remotio-
res missos, obque id Titulo Vice-Regis decoratos. Ut 135
ut enim potestas eorum non ubique, & sub omnibus Im-
peratoribus eadem fuerit, magna tamen & sublimis sem-
per illa fuit: adeò ut à Justiniano in *l. 1. §. 1. C. d. off. Præ-*
fect.

fect. Præf. Affr. maxima potestas prætoria appelletur.
140 Titulis etiam ab Imperatoribus ornabantur variis: ut
Magnitudo Tua, Sublimitas Tua; Ab Impp. The-
odosio, Valentiniano & Arcadio in *l. 3. C. d. off. Præ-*
fect. Prætor. Orient. Magnificentia Vestra, Celsitudo
Vestra. in *l. 2. C. d. offic. eor. qui vic. alie.* & à Justiniano
145 in *l. 1. §. ult. C. d. offic. Præf. Præf. Affri.*

Sed quicquid de his, eorumque Titulis, & Appella-
tionibus; Multos tamen sub iisdem Vicarios fuisse, ex-
presse que ita vocitatos esse, exinde constat. Hi namque
Vices Præfectorum gerebant. *l. 1. §. 4. d. legat. 3. l. 19.*
150 *C. d. appellat.* iisque presentibus privati erant, teste *Ambr.*
in Epist. ad Coloss. c. 2. Creabantur verò à Principe, unde
Vicarii Augustales vocantur à Juliano Imperato-
re, in *l. ult. C. de iis qui per met. Jud. non appell.* & vice fa-
cra sententiam dicebant. *Cassidor. lib. 6. Variar. d. Vicar.*
155 *Præf. Urb.*

Erant autem eorum, ut supra dictum, quidam in O-
riente; ut 1. Asiæ, qui in Asia minore, cis Taurum,
octo provincias regebat, ut erant: Pamphylia, Lydia, Pi-
sidia, Lycaonia, Phrygia Pacatiana, Phrygia salutaris, Ly-
160 cia, Caria. Hunc verò Justinianus sustulit, mutato no-
mine in Phrygiæ pacatianæ Comititis. *Nov. 8. c. illud*
tamen. 2.

2. Ponticæ Diæceseos, ut appellatur in *l. un.*
C. d. Comit. & Tribun. Schol. undecim Provincias tenebat:
165 ut Bythiniam, Galatiam, Paphlagoniam, Honoriadem,
Galatiam salutarem, Cappadociam utramque, Heleno
pontum,

pontum, Pontum Polemoniacum, Americam primam,
 & secundam. Fuit etiam hic Præses Galatiæ primæ,
 sed Justinianus eum itidem abrogavit, substituto nomine
 Comitis Galatiæ primæ. *Nov. 8. c. hoc a. 3. eun-* 170
dem tamen restituit in Edict. 8. d. pontici tract. Vicario.
 3. Thraciæ Diecœseos, qui præerat VI. provinciis, ut
 Europæ, Thraciæ (speciatim dictæ. Vid. *Panciro. d. notit.*
Imp. Orient. c. 132.) quatuor Præsidibus Hœmi Montis;
 Rhodopæ, Mæliæ secundæ seu inferiori, & Scythiæ. Huic 175
 quoque sublato à Justiniano Prætor Thraciæ substi-
 tutus est. *Nov. 26.* 4. Macedoniæ, sub quo VI. Provin-
 ciæ: Macedonia prima, Creta, Thessalia, Epirus vetus,
 Epirus nova, & pars Macedoniæ salutaris. Imperante
 Gratiano, (sub quo mentio fit hujus Vicarii. in *l. 6. C. d.* 180 *an.*
feriis.) Macedonia à Barbaris vexata fuit, à Theodosio 337
 M. liberata; mox verò penitus amissa, adeoque Justi-
 niani tempore ejus nulla fit mentio, licet sub Impp.
 Leone, & Zenone officium ejus adhuc describatur in *an. 473.*
l. ult. C. d. divers. offic. lib. 12. 5. Daciæ (novæ scil. seu in-185
 ferioris, nam vetus illa jam Galieni tempore amissa fuit,
 ab Aureliano verò postea planè devastata. Vid. *Panci-*
rol. not. Imp. orient. c. 138.) quæ V. Provincias habebat;
 Duas Dacias; Mediterraneam, *cujus mentio in l. 4. C. d. me-*
tall. & Ripensem, cujus mentio in l. 8. C. d. inoff. testament. Mæ- 190
 siam primam, Dardaniamque. *d. l. 4. C. d. metall.* & Præva-
 litanam, hujus meminit *Nov. 11.* & appellatur Justiniane.
Nov. 131. c. 3. Cui jungebatur pars Macedoniæ salutaris.
 Hi erant Vicarii in Oriente. In Occidente oc-
 currunt 1. Vicarius Urbis Romæ, cui ex sedecim 195
 Italiae

Italiae Provinciis decem suberant, ut: Campania, Tu-
scia, Umbria, Picenus Suburbicanus, Sicilia, (quæ omnes
à Consularibus gubernabantur.) Apulia, Calabriaque
Brutorum, & Lucania (quibus præerant Correctores)
200 Samnium, Sardinia, Corsica, & Valeria (quæ Præsilibus
suberant.) Hujus in *Cod. Theodos.* crebra fit mentio. in l. 2.
d. incest. nupt. l. 21. d. appellat. l. 77. d. Decurion. l. 6. ad Leg.
Jul. d. adulter. Diciturque causas civiles & criminales vi-
ce sacrâ, i. e. jussu Principis, non solum in urbe, sed et-
205 iam extra, intra quadragesimum lapidem judicasse. *Cas-*
siodor. in form. Præf. Urb. & in form. Vic. Urb. 2. Vica-

rius Italiae, cui reliquæ VII. Italiae Provinciae, ad occi-
dentem sitæ, suberant, sub duobus Consularibus; quo-
rum unus præerat Venetiæ, Istriæque; alter Æmiliæ, Li-
210 guriæ & Flaminia cum Piceno; & tribus Præsilibus scilic.
Alpium Cottiarum, Rhetiæ primæ & secundæ. Hujus
215 mentio fit in l. 1. C. si quis eum cui tut. l. 3. C. d. agric. & Cens.
& *Cod. Theodos.* l. 4. d. privil. eorum qui in sacr. palat. mil.
l. 3. d. curs. publ. l. 10. d. lustr. collat. 3. Vicarius Illyrici

(occidentalis scil. vid. *Panciroi. notit. Imp. occid. c. 23. &*
x. 63.) cui VI provinciæ parebant: Pannonia prima, nunc
Austria dicta, & secunda, nunc *Bosnia & Servia*, Noricum
mediterraneum, & Ripense, Savia, nunc *Croatia & Dal-*
220 *matia*. Hujus verò, cum sub Theodosio Juniore ut &
Valentiniano & Martiano Imp. Illyricum maxi-
225 mam partem ab Hunnis devastaretur, teste *Paulo Diacono*
lib. 14. 15. mentio Justiniani tempore non fit.

4. Vicarius Africae, qui V. Provincias tenebat: By-
225 zantium, (cujus mentio in l. 1. C. de off. com. rer. priv. l. 25.
C. d. Decur.) Numidiam, (cujus legati mentio in l. 7. d.
delegat.)

legat. prest. contr. tab. honor. | poss. l. 28. C. d. adulter.) Tri-
politanam, Mauritaniam Sitifensem, & Mauritaniam
Cæsaream. Alii addunt sextam; Africam propriè dictam.
Hujus Vicarii mentio fit in l. 2 c. d. lucr. advoc. sub Con-230
stantino. l. pen. C. d. dilat. sub Juliano. in l. 7. C. d. adi-
fic. priv. sub Valentiniano. l. 6. C. d. annon. & trib. l. 8.
C. d. f. fisc. Occupata verò à Barbaris Africâ, Vicarius
hic desiit, imprimis tempore Genserici, qui totum fer-
mè Occident. Imper. delevit. Justinianus verò post an-235
num 95. Africam à Wandalis recuperavit, & in
propriam præfecturam prætorianam mutavit. t. t. C.
d. off. Præf. Prætor. Afr.

V. Vicarius Hispaniarum, sub quo VII. Pro-
vinciæ, à Constantino factæ, erant: Lusitania, Betica,240
Gallacia, Carthaginensis, Tarraconensis, Tingitana, & Ba-
learis. Mentio fit hujus Vicarii sub Constantino. in l. 2.
C. ubi Senat. vel Clar. l. 16. C. d. donat. ante nupt. l. 14. C. d. fid.
instrum. sub Arcad. & Honor. in l. ult. C. quorum honor.
Sed & hæ Provinciæ partim à Barbaris occupatæ Justini-245
ani tempore tenebantur.

VI. Vicarius Galliarum; qui XVII. Provincias, in
quas Gallia à Constantino divisa erat, tenebat. Vien-
nensem, Lugdunensem, Germaniam primam & secun-250
dam, Belgicam primam & secundam, Alpes maritimas &
Pænninas, Maximam Sequanorum, Aquitanicam pri-
mam & secundam, Novem populanam, Narbonensem
primam & secundam, Lugdunensem secundam & terti-
am, Lugdunensem Senoniam. Vid. Panc. Not. Imp. Occid. 255

c. 68. Cæterum *Ann. C. 408.* Wandalis & Alani Rheno
trajecti intrarunt Gallias, & sexennio post, Gothi, sub
Rege Ataulpho. Hos secuti Burgundiones, & de-
mum Franci, quorum Dux Feramundus primus se-
260 Franciæ Regem appellavit. *An. 420.* Tandem Clodo-
veus, Syagrii, Egidii filio, Præfecto Præt. occi-
so, Imperii Romani milites & Magistratus Gallis peni-
tus expulit.

265 VII. Et ult. erat Vicarius Britanniae, in V. Pro-
vinc. à Constantino divisæ, sunt: Maxima Cæsariensis,
Valentia, Britannia prima & secunda, & Flavia Cæsari-
ensis. Sed & hæc Diæcesis Iustiniani tempore, Imperio
Romano non amplius parebat. Hujus ergo Vicarii men-
tio sub eo non fit.

270 Atque hæc dicta sunt de Vicariis, Vicariave
potestate decoratis in Imperio Romano anti-
quo, usque ad tempora fermè Iustiniani Imper.
& paulo post ipsum. Nam seqq. sub Impp. Romanum
Imp. nimium quantum diminutum fuit. Occidentale
quidem jam ante Iustinianum decrescere, & tantum
275 non deleri cœpit, imprimis cum post Valentiniani, qui
in Occidente sedem habuit, obitum, Italia (in qua unica
fermè Occid. Imp. tunc temporis hærebat, utpote Africâ
à Wandalis, Galliâ verò à Gothis, Francis, & aliis popu-
280 lis jam occupatis) ab Odoacro, Herulorum, postea
verò Italiae Rege dicto, occuparetur. *Sigon. lib. 15.* Et
quamvis Justinianus illud quodammodo restaurasse
videretur, hinc præfecturæ Italiae mentio fit in *Nov.*
70. c. 1. Maxima tamen pars Italiae mansit sub Barbaris Re-
gibus,

gibus, usque ad Pipini, ejusque Filii, Caroli M. Re-
gum Franciæ, tempora; a quibus tandem cum 285
Occidentali Imp. ad Germanos translata est. Ori-
entale verò post Justinianum aliquandiu floruit, sed
sub Heraclio diminui cœptum. Vid. *Marsil. Patavin. d.*
trnslat. Imp. c. 3. Pandulph. de Columna, de trnslat. Imp.
indies magis magisque decrevit, donec tandem ab acer- 290
bissimo Christiani nominis hoste penitus occupatum &
deletum fuerit.

Tandem (penè omissem) Vicariorum, & quidem
universalium, locum obtinent, ac proinde Regi Ro-
manorum hodiè eligi solito, comparari possunt, Co- 295
adjutores seu Coimperantes, quos Imp. Romani sibi
ad jungere solebant: Ita Marcus Antoninus Philoso-
phus (quem providentissimum Principem & Juris religio-
sissimum vocat Papinianus *in l. unum ex familia. 67. ult.*
d. legat. 2. & consultissimum Imperatorem Gordianus 00
in l. 3. C. d. testam. Item prudentissimum, sanctis-
simum ac Philosophiæ plenum Imp. Justinianus *in l.*
cum Silanianum. 11. C. d. his quibus ut indign.) Antonium
Verum, Fratrem ad Imperii partem adscivit *An. C. 163.*
Jul. Capit. in M. Ant. Philosph. ibi. Antonius fratrem sibi par- 305
ticipem, post excessum D. Pii à Senatu coactus regimen pu-
blicum capere, in Imperio designavit, quem Luc. Aurel. Verum
Commodum appellavit, Casarem q̄ atq̄ Augustum dixit, atq̄
ex eo pariter cœperunt Rempubl. regere; tuncq̄ primum Ro-
manum Imp. duos Augustos habere cœpit & c. Hi sunt illi 310
Imp. qui in LL. divorum fratrum nomine veniunt.

l. 3.

l. 3. §. f. d. test. l. divi fratres. d. poen. l. 2. pr. d. effract. Si-
mili modo videmus in inscriptionibus LL. Cod. duorum
sæpè pluriumque Impp. nomina poni. (cujus rei ratio-
315 nem vid. ap. Gothofred. Discurs. histor. ad L. quis quis. §.
c. ad L. Jul. Majestat.) Sic aliquando Gratianus, Va-
lentinianus, Theodosius & Arcadius Impp. simul
nominantur. V. l. 1. C. d. offic. Magistr. milit. Jung. l. 2. C. d.
offic. Magistr. offic. l. 4. C. de offic. Pr. Urb. l. un. C. d. his qui
320 ad statuas confug: l. 3. C. d. off. Pr. ef. Pr. et. Orient. l. 5. C. d. divers.
rescript. l. un. C. d. Sct. & c. Sic Justinianus ab Avuncu-
lo suo Justino in Imperij consortiū adoptatus legitur.
V. l. 2. C. de mandat. Princip. Appellantur hi à scriptoribus
adminicula aulæ, subsidia dominationis, Illustri-
325 bus quoque titulis salutabantur: Principes juventu-
tis; heredes & consortes Imperii; Augusti & Cæsa-
res; Germanici; temporibus Justiniani; Nobilissi-
mi Vid. Henricus Zöllner. d. Reg. Rom. Elect. Concl. 5. lit. E.
Tantum de parte Generali.

Pars

Pars Specialis.

PArtem Specialem exordiemur à Carolo M. Pipini, r
Francorum Regis Filio, cujus virtute occidentale Im-
perium (orientali tum præerat Constantino Porphi-
nogen. ejusque mater, Irene) cum Italiâ (quod enim
de Constantini donatione, Sylvestro Papæ facta, s
Papiculæ adultores circumferunt. *Vid. Ulrich. Hutten. in
libell. Laurent. Valla contr. effict. Constan. Donat. ad Leon. X.
Pontificem, præfat. commentum magis est, quam ut spe-
ciem ullam veritatis habeat. Vid. Laurent. Valla, Patricii
Romani de falso creditâ Constan. Donat. Declamatio. Arni- 10
se. c. 6. d. Donat. Constan.) non ad Gallos, ut opinatur
Tholos. lib. 7. d. Republ. c. 10. Bodin. in method. hist. c. 6; sed ad
Germanos. *Michael Coccin. d. Imper. à Græcis ad Germ.
translat. Arnise. lib. 7. d. translat. Imp. translatum, amplif-
simisque limitibus terminatum; adeò ut non solum ea, 15
quæ antiqui occidentalis Imperii erant, maximam par-
tem complecteretur; Verum etiam variis Regnis & Pro-
vinciis antea invictis, auctum fuerit. Vid. Limn. d. J. Publ.
lib. 1. c. 9. Zachar. Vietor. d. causis exempt. Imp. concl. 1. Quam-
vis verò sub Impp. Germanis, diverso à Romanis regi- 20
mine Respubl. administraretur. *Vid. late Christoph. Lehm.
Chron. Spirens. lib. 2. c. 1. & seqq. Vicariorum tamen or-
dinatio tantum abest, ut Germanis fuerit incognita, ut
potius majori dignitate Majestateque fulgescere videan-
tur, quàm Romanorum illi. De horum itaque Majestati- 25
co regimine pro ingenii mei viribus dicendum proposui.
Membra verò seqq. constitui posse arbitro.***

D

I. Expo,

I. Exponet Definitionem Vicariat us, Vicariorumque di-
30 visionem. II. Personas Vicariatum gerentes. III. Tem-
pus exercendi Vicariatum. IV. Locum ubi Vicariatus ge-
ritur. V. Ipsam Vicariorum potestatem. VI. Vicariatus
finitionem, quæque eam insequuntur.

CAP. I.

De Definitione Vicariatus, Ejusque
Divisione.

I
Generalem superius traditam definitionem huc
applicaturi dicimus: Vicariatum esse Jus Imperatoris
demortui, vel per absentiam, aliamque gravif-
simam causam impediti vices sustinendi, certis
personis ex L. Imperii competens. Cum dicimus:
3
JUS: eadem nos movet ratio, quæ superius: Vicariam
enim hic potestatem, Jure competentem describere, non
tempus saltem, quo Vicarii existunt, indigitare volumus.
Verbis: per absentiam, aliamque gravissimam
causam impediti: exprimitur tempus, quo actu ex-
10 ercetur hoc Jus, de quo in cap. 3. Porro verb. VICES su-
stinendi: innuunt potestatem ipsam, de qua c. 5. Verbis:
certis personis: notatur, non promiscuè hodiè assumi,
ut olim in Vicarios, sed dignitatem hanc esse certis per-
sonis annexam, ut ex c. 2. constabit. Tandem verba:
15 ex L. Imperii: significant: singularem planè in nostro
Imperio esse potestatem Vicariatus, secundum Imperii
LL. (Auream B. scil. illaque privilegia & consuetudines
quibus Vicariatus in nostro Imperio fundatur, sicut ex
dicen-

dicendis apparebit) suscipiendam, administrandam & finiendam, longeque aliam esse à pristina illa, de quibus in generali parte dictum, Vicariorum conditione.

Dividi potest ratione subjecti in **Universalem;** quæ Regi Romanorum, Imperatore vivente, electo, nec non Sereniss. Electoribus; Palatino & Saxoni, in universo Imperio competit; & **specialem,** quæ aliis quibusdam Vicariis in suo specialiter assignato Imperii districtu decernitur. Sicut id clarius patebit ex seq.

CAP. II.

De Personis Vicariatum Gerentibus.

Duplices plerique faciunt Vicarios; **Universales,** qui sunt: Rex Romanorum & EE. Palatinus & Saxo; atque **Particulares,** qui in quibusdam Provinciis hoc titulo decorati cernuntur. Arrogat quidem vacantis Imperii Vicariatum sibi Pontifex Romanus. *c. licet. 10. d. for. compet. c. ad Apostolica. 2. de sent. & re judic. in 6. Clem. 1. d. Jjur. Cui ad stipulantur, præter Bellarm. lib. d. Pontif. Rom. etiam Tholos. lib. 6. d. Republ. c. 5. num. 7. Mart. Neapolitan. d. Jdict. part. 3. c. 28. num. 16. part. 1. c. 26. n. 5. P. d. Andlo. d. Imp. Rom. lib. 2. c. 10. Restaurus Castaldus d. Imper. quest. 90. nixi falsa illà hypothesis, quod Imperium immediatè ab Ecclesia dependeat, ac proinde sede vacante ad illius Jurisdictionem redire debeat. c. si fratrem. ne sed. vac. in Extravag. quo capite per Johann. XXII. Auream Bull. quoad hoc, tanquam in præjudicium, Apostolicæ Sedis conditam, revocatam fuisse falsò asserit*

Marta Neapol. d. Jdict. p. 4. casu 197. cent. 2. Cum A. Bulla aliquot annis post Johan. XXII. obitum sit confecta. Arum. Discurs. 24. ad. c. 5. A. B. Limn. Jur. publ. lib. 3. c. 12. n. 11. 12. Verum præterquam, quod horum assertio nullo veritatis fundamento solido nitatur vid. Rumel. Dissert. 4. ad A. B. tb. 12. Fernand. Vasq. lib. 2. c. 22. n. 3. controversiar. Capitulum etiam illud Johan. XXII. tanquam domesticum ab Imper. Ludovico Bavaro an. 1339. publicâ constitutione Imperii sit rejectum. vid. Goldast. T. 3. const. Imp. An. 1339. ipsi Canonistarum jactationi, quâ Papam Imperatori subjectum negant, adversatur; Cum omnis Vicariatus præsupponat superioritatem ejus, cujus vicem gerit. Job. Bodin. l. 1. d. Republ. c. 9. n. 127. Reinh. König. in Theatr. polit. part. 1. c. 31. n. 11.

80 His igitur missis, dicimus: Regem Romanorum vivo Imperatore creatum, universalem Imperii Vicarium esse. Receptum hoc est ad exemplum Impp. Romanorum, adjutores sibi adoptantium. Non equidem Rex Romanorum in consortium potestatis
35 eligitur; sed ut sit perpetuus Imperii Vicarius, & absente Imperatore atque impedito, imperium regat ac moderetur. Thom. Michael d. Jdict. Concl. 29. Tales fuerunt Maximilianus I. Friderico III. Ferdinandus Carolo V. Maximil. II. & Rudolphus II. parentibus suis vivis; Ferdinandus III. Ferdinando II. adjuncti. Appellatio Vicariorum etiam hinc inde occurrit. Sigismundus in Const. d. pace Budæ cum infidelibus factâ ann. 1403. apud. Goldast. const.

const. Imp. p. 417. scribit, se Sacri Rom. Imp. Generalem Vicarium & Regni Bohemiae Gubernatorem; 45
quem titulum repetit in Decreto an. seq. 1404. edito apud Goldast. const. Imp. p. 429.

Quando vero Rex Romanorum hic creari coeperit, inter Scriptores non constat; Quidam ad Caroli IV. tempora originem referunt, statuuntque in A. B. primum morem creandi Regis Rom. introductum esse; Alii vero à Carol. M. Pipinum, primogenitum, Italiae Regem, vivo se denominante, originem deducunt, exempla adducunt in Lothario, primogenito Ludovici Pii, & Ludovico, primogenito Lotharii. Otto- 55
ne II. Henricis IV. & VI. ut & Conrado; qui omnes vivis parentibus & Antecessoribus electi sunt Reges Romanorum. Atque hi in A. B. Reg. Rom. electionem non proba iasserunt. *Limn. J. publ. lib. 2. c. 15.* quod tamen *Arum. Disc. ad A. B. 2. tb. 13.* affirmat, per verb. *A. B. c. 1. pr.* 60
quotiescunque & quandocunque futuris temporibus necessitas & c. cui etiam contra *Limn. ad stipulatur Carpzov. d. L. Reg. Germanor. Sect. 3. c. 11. n. 19.*

Eligitur vero Rex Romanorum ab iisdem, eodemque modo, ut Imperator ipse. *vid. Henr. Zöllner. d. 65*
Reg. R. elect. concl. 10. lit. C.

Præter Regem Romanorum universales etiam Vicarii sunt: Serenissimi duo Electores, Palatinus & Saxoniae. per text. *A. B. c. 5.* ibi: *Quotiens insuper sacrum vacare contingit Imperium, Illustris Comes Palatinus 70*

Rheni, *Sacr. Rom. Imperii Archidapifer ad manus futuri Regis Romanor. in partibus Rheni & Suevia, & in Jure Franco-*
conico, ratione Principatus seu Comitatus Palatini, privilegio
esse debet provisor Imperii, cum potestate & c. Et paulò post:
75 *Et eodem Jure provisionis Illustrem Ducem Saxonie, Sacri*
Imp. Archimarschallum frui volumus, in illis locis, ubi Saxoni-
ca Jura servantur, sub omnibus modis & conditionibus, sicut
superius est expressum, & c.

Multum vero hic disquiritur inter scriptores: Quì
80 *factum, ut, cum alias fede vacante capitulum succedat in*
administratione & Jurisdictione. c. his que. II. c. cum olim,
14. d. major. & obed. quâ ratione licendum foret: Vica-
riatum Imperii ad totum EE. Collegium spectare.
85 *Mandel. consil. 61. n. 8. 9. Schrad. conf. 7. n. 29. sicut antiquis-*
simis temporibus ad universos Proceres Regni.
Guntber. lib. 1. in Ligur: quem allegat Aruma. Discurs. 3. tb.
24. ad c. 5. A. B. Id tamen, sicut in aliis Christianis Regnis;
(puta in Hungaria; ubi Palatinus. Goldast. T. 3. Const.
90 *Imp. fol. 403. in Polonia; ubi Archiepiscopus Gne-*
snensis. Thuan lib. 56. ann. 1573. & in Thesaur. Polit. discurs.
d. Interr. Polon. Vicarij constituuntur,) Ita in Imperio,
nostro non observatur, sed antiquissima consuetu-
dine ad duos Sereniss. EE. non sine gravissima causa,
vid. *Brautlacht. ap. Arum. Tom. 3. Disc. 1. tb. 14. 15. pervenit.*
95 *Consuetudinē ortam fuisse tardunt ab antiquissima Pala-*
tinorum potestate dignitateq; quam apud Franciæ Reges
obtinerunt. De quibus Hincmar. c. 21. Comitibus autem Pa-
latii inter cetera pene innumerabilia, in hoc maxime sollicitu-
do erat, ut omnes contentiones legales, quæ alibi orta, propter
equitatis

aequatis iudicium, Palatium aggrediebantur, iuste ac rationa 100
biliter determinaret, seu perversè iudicata ad aequitatis tra-
mitem reduceret, ut & coram Deo propter Iustitiam, & co-
ram hominibus propter Legum observationem cunctis place-
ret. Imò ex socordia Regum, ipsis omnes curas deman-
dantium, in tantum excrevit potentia eorum, ut ipsis po- 105
testas Regia, Regibus saltem nomen mansisse videretur.
vid. Christoph. Lehm. Chron. Spirens. lib. 3. c. 17. 19. 20.
Otto Frising. 5. Chron. c. 13. Hac ratione, inquit Freber. in
Not. ad Petr. d. Anallo lib. 2. c. 10. factum, quod pra alii hi duo 110
Palatini, Rhenensis & Saxonicus (qui & ipse Palatini titulo
ab antiquo gaudet) totius Imperii vicariam administratio-
nem divisit inter se limitibus, meruerint. Cum enim Imperi-
um Romanum quale tunc erat, in duo regna esset divisum,
Lombardicum & Teutonicum; Teutonicum autem dupli i ju-
re regeretur, Francico & Saxonico; Quorum hoc Gentem 115
Saxonicam ad mare Balticum, & Sarmatiam, illud tractum
Rheni, Franconicum & Sueviam, sub qua etiam Bavariam,
Austriamque, ad Alpes usq, complectebatur, conveniens vi-
sum est, ut duo illi Palatini, ceu proximi à Cesare, eo absente
vel mortuo, vice sacra totum Teutonia (quod κατ' ἐξοχήν Im- 120
perium vocari solet) gubernarent. Quod à majoribus pro-
cul dubio ita institutum Carolus IV. Imperator in Comitibus
Imperii apud Norimbergam confirmavit, & Aurea illi Bulla
non inatim inseruit. Ex hisce à Juris publ. peritissimo tra-
ditis apparet, Serenissimo Elect. Saxoniae non de 125
mum per Auream B. ut statuit Buxdorff. Dissert. ad A. B.
th. 56. quem sequitur Dominic. Arum. ad c. 5. A. B. th. 25.
concessum, sed jam antiquitus eodem Jure, quo Pala-
tino competisse. Ut ut enim exempla suscepti Vica-
riatus

130 riatus ante A.B. apud Historicos non existant; negativa
tamen exinde conclusio firmiter vix poterit deduci. Et
Ludovicum Bavarum Ludovici Palatini filium
Constitutione sua, quam *an. 1339.* promulgavit, & ad quam
A.B. procul dubio respexit, Familiæ suæ favisse non dubi-
135 tatur. Cæterum administrati Vicariatus à Palatino ex-
emplum vetustius non extare ajunt, quam quod mortuo
Rudolpho I. *Aventinus refert lib. 7. Annal. Bajor. vid.*
Buxdorf. d. t. 16.

Particulares Imperii Vicarii & ipsi perpetui
140 seu hereditarii varii recensentur. Tales in suis territori-
is se venditant (1) Dux Mediolani: cui ab Adol-
pho privilegium perpetui Vicariatus datum. *Carol.*
Sigism. lib. 20. d. Regn. Ital Ann. 1286. Idemq; à Carolo IV.
confirmatum ait *Cuspin. in Carol. IV. Petra de potest.*
145 *Princ. c. 3. q. 4. n. 37.* (2) Dux Sabaudia, postquam
Amedæus à Carolo IV. Vicarius Imperii in suis diti-
onibus creatus esset, *Paradinus Histor. lib. 1. c. 26. & l. 2. c.*
14. hōc titulō semper usus est. *Marta Neapol. d. Jdict,*
p. 1. c. 33. n. 71. Bodin. lib. 1. d. Republ. c. 8. (3) Dux Man-
150 tuæ. *Petra d. c. 3. q. 4. Roland. à Val. d. lucr. dot. q. 3. n. 13.* (4)
Dux Montisferrati. *Scip. Gentil. d. Jdict. l. 2. c. 9. Nat.*
conf. 639. n. 71. (5) Mutinæ & Rhegii. *Frid. Schot.*
tom. 1. lib. 6. Resp. 28. n. 114. Fulv. Pacian. conf. 60. n. 20. conf. 62.
(6) Delphinus in Regno Arelatensi, ut tradit *Bo-*
155 *din. lib. 1. d. Republ. c. 8. n. 126.* Olim Delphinatus guber-
natores Vicarios Imperii fuisse tradit *Wolph. Laz. in addit.*
ad Cuss. Guid. Papa. decis. 183. 194. Sane Carol. IV. cum
Anno

An. 1378. in Galliam transiisset, Regis in gratiam Delphi-
num cōstituit Vicariū imperii generalem Regni Are-
latensis. *Limn. J. publ. lib. 3. c. 12.* Carolum VI. Delphi-
num, Galliarumq; Regem, imperii Vicarium per Re-¹⁶⁰
gnum Arelatense fuisse, patet ex duabus ejusd. Regis *Con-*
stitut. d. An. 1406. & 1407. editis, apud *Goldast. tom. 3. Const.*

Imper. dd. annis. (7.) Hugo Marchio Brandenbur-
gensis dicitur Imperii Vicarius fuisse in Tuscia & Hetru-
ria. *Ann. 997. Goldast. Tom. 1. Const. Imp.* Ita in conceden-¹⁶⁵
do Vicariatu anteriores Imp. nimis indulgentes fuisse
patet; posteriores verò è re Imperii non esse animadver-
tentes, indulgentiam hanc restrinxere. *vid. Arum. Disc. 3.*
ad A. B. tb. 26.

Præter hos aliquoties ad tempus olim constitutos¹⁷⁰
fuisse Vicarios ex Historicis constat; eosque modò uni-
versales: sic Fridericus I. coronæ Imperialis capien-
dæ causa in Italiam proficiscens, Uladislauum Bohe-
mum. *Dubrav. in histor. Bohem. lib. 12. fol. 109.* & in ter-
ram sanctam abiens, Henricum filium. *Brus. lib. II. p. 2.*¹⁷⁵
c. 19. Sigon. lib. 15. d. reg. Ital. Fridericus II. bellis Italicis
implicatus, Albertum Magdeburgensem. *Spangenberg.*
Chron. Mansf. c. 151. Henricus VII. itidem in Italiam
coronæ capeßendæ gratia abiens, Johannem filium.
Dubr. Histor. Bohem. lib. 2ß. Ludovicus Bavarus Edu-¹⁸⁰
ardum III. Angliæ Regem. *Cuspin. in Lud. Bav. fol. 377.*
Frossard. lib. 1. c. 33. (qui etiam in *Constitut.* quadam ad
Pap. *Ann. 1344.* Vicarium universalem se scribit; ut ut
Goldast. ad d. Const. quam *Tom. 3. Const. Imper. d. An:* ex-

E

hibet,

185 hibet, eum saltem per Galliam & Regnum Arelatense
Vicarium creatum fuisse tradat) Imperii Vicarios
constituerunt. Ita Sigismundus in Constitutionibus
duabus *Ann. 1403. & 1404 à Goldast. Tom. 3. Const. Imper. dd.*
ann. exhibitis, se Generalem Imperii Vicarium
190 nominat, quiq; Imperator *An. 1411.* factus, contra Bo-
hemos belligeraturus, Cunradum E. Moguntinum de-
cennialium Vicariū esse iussit. *Nicol. Serar. rer. Mogunt.*
lib. 5. in Archiepisc. 48. Pari modo Carolus V. Ferdi-
nandum, fratrem Vicarium constituit. *R. J. d. An. 1521.*
195 Quid? quod Pontifex quoq; non solum generales Ec-
clesiæ Vicarios; ut era Robertus à Clemente V. contra
Henricum Lucelburgensem creatus. *Arniseus d. J.*
Maj. lib. 1. c. 5. sed & novo exemplo ortis in Germania dis-
cordiis, Urbanus IV. Carolum Andegavensem,
200 Regem Siciliae, & *An. 1285.* Honorius IV. Pinzivallum
Fliscum, Genuensem. *Gerhardus de Roo lib. 1. Annal. Histor.*
constituit Imperii generales Vicarios. Illiusmodi ta-
men Vicariorum ordinationem ordinariis Vicariis, EE.
non præjudicare, ex *cap. seq.* patebit.

205 Modò particulares: Sic Otto I. Ottonem,
Comitem quendam in Lotharingia. *Münster. lib. 3. Cosmo-*
graph. c. 19. in Ott. 1. Henricus IV. Ottonem, Bojariæ
Ducem, in Saxonia. *Spangenberg. Chron. Mansfeld. c. 295.*
210 Fridericus II. Robertum Castelloneum, per Bicenium.
Crus. lib. 2. p. 3. c. 4. Rudolphus I. Napum, Mediolani.
Carol. Sigon. lib. 20. d. regn. Ital. An. 1274. Henricus VII.
Lingu-

singulis civitatibus Lombardiæ. *Cranz: lib. 9. ver. Sax. c. 17.*
Speciales Vicarios constituerunt.

Sed missis omnibus, saltem de universalibus Imperii hodierni, Rege Romanorum scilicet & Sereniss. EE. Palatino Rheni & Saxoniarum in seqq. dicemus. Ubi ante omnia notandum occurrit Tempus, quo Vicariam hanc potestatem exercent, de quo

CAP. III.

De Tempore Vicariatus exercendi.

Tempus quo Rex Romanorum eligitur, certum non est expressum; sed ex necessitate & utilitate Romani Imperii dependet. Id sane constat, defuncto Imperatore Regem Romanorum postea in Imperatorem evehendum eligi. *A. B. tit. 1. pr. & tit. 2.* Patet hoc etiam ex Capitulationibus, in quibus verba: *Römischer König* habentur; quia in illas jurat electus in Regem Rom: antequam in Imperatorem provehatur. *vid. Capitul. Caroli V. §. Wir sollen/ 30. ubi Königliche Krohn/ und Käyserliche sibi opponuntur. vid. Limn. ibid. & ad §. 1. verb. Römischer König. n. 4. & seqq.*

Sed cum hic verè Imperator ipse sit, de hoc nulla hic erit quæstio: Sed de illo, qui vivo Imperatore ab EE. eligitur, ut absente Imperatore atque impedito Imperium regat ac moderetur. Vocatur aliquando & Rex Germaniarum, *R. J. Spir: d. An. 1542. & R. J. Norimb. An. 1555. pr.* Hoc ipsum quidem, posse scilicet: vivo

E 2

Impe-

Imperatore eligi Regem Romanorū, multi impu-
gnant, nixi *A. B. quæ c. 1. §. cum autem. & c. 4.* eo saltem ca-
20 fu permittat Regem Roman: eligi, ubi Imperator in fata
cesserit, quo fundamento Ferdinandi electionem Elector
Saxonix, & socii foederis Schmalcaldici graviter impu-
gnant. *Hordl. d. caus. bell. Germ. lib. 4. c. 9. Schleidan. Com-*
ment. lib. 7. Add. Discursus: Ob bey Lebzeiten eines Käy-
sers könne ein Wahl Tag angestellet/ und ein Röm. König
25 erwehlet werden. *apud Goldast. in den Politischen Reichs-*
Händeln. part. 2. fol. 136. It. in den Ursachen dadurch Kö-
nig Ferdinandi Wahl zum Röm. König angefocht-
ten. *d. loc. fol. 137. vid. Onuphr. Panvin. lib. de Comit. Impe-*
rat. Tit. d. Reg. Romanor. & ornament. Imperial.

30 Verum enim verò quantumvis pro his verba *A. B.*
ex sententia *Limn. J. publ. lib. 2. c. 15.* facere possent; Con-
trariam tamen sententiam tum usus hactenus; Exemplo
Maximiliani I. qui sub Regis Romani titulo varias
Constitutiones & Recessus Imperii edidit. *vid. O. Cam.*
35 *An. 1495. Ord. Regim. d. An. 1497. & An. 1500. O. Cam. d. An.*
1507. & alibi. It. Ferdinandi, & Friderici III. Reform.
Francosurt. An. 1442. Tum ipsa Caroli IV. filium su-
um in Regē Romanorū. promoventis. *vid. Cussian.*
in vita Wencesl. IV. realis interpretatio approbavit. Neq;
40 *rationes affirmativam tuentibus desunt. quas vid. ap. Heig.*
part. 1. quæst. 6. n. 21. Besold. lib. 3. Dissert. 3. de reg. success.
n. 6. Arume. disc. Academ. 4. & 5. & Diss. 2. ad A. B. th. 13. &
14. Id tamen facile concedimus, invitos Electores ab
Imperatore, ut coadjutorē ipsi adjungant, cogi non posse,
45 per ea quæ tradit *Limn. J. publ. Lib. 2. c. 15. n. 25. 26.*

Sed nūm invito Imperatori Rex Romanus adjungi
potest.

potest? Reinking. de Regim. sec. lib. 1. clas. 3. c. 14. in nega-
tivam abit.

Verum præter rationes contrarias, inter quas *Arri-*
maus Discurs. 2. ad A. B. th. 14. hanc addit: quod ex justa 50
causa invito Imperatori alius Imperator substitui possit,
exemplo Adolphi Nassoviensis, de quo *Cuspin. in vita*
ejusd. multò liberius Regem Romanor. poterunt creare;
Reclamant etiam Capitulationes ut Carol. V. §.
Und insonderhelt. 28. *ibi*: Bey ihrer freyen Wahl / &c. so 55
es zu fällen käme / die Nothurfft und Gelegenheit erfodern
wird / geruhiglichen bleiben / und ganz ungetrenget lassen /
&c. Quæ verba repetuntur in Capitul. Ferdinand. I.
§. Und insonderheit. 26. & Capitul. Maximilian. II.
§. Da wir. 14. & Capitul. Rudolphi II. §. Und insonder- 60
heit. 30. & clarius in Capitulat. Matthiæ. §. Und inson-
derheit. 31. *ibi*: Bey ihrer freyen Wahl eines Röm. Kö-
nigs / dieselbe so oft sie es einen Käyser zu Behülff / oder
sonsten dem H. Röm. Reich nothwendig oder nützlich be-
funden / auch bey Lebzeiten eines Röm. Käysers / mit oder 65
wann derselbe auff angelegte Bitte der Churfürsten ohne
gnugsame erhebliche Uhrsachen / verweigert werden solte /
ohne eines regierenden Käysers Contens vorzunehmen.
Quæ repetuntur in Capitul. Ferdinand. II. §. 34. Fer- 70
dinand. III. §. 38. Ferdinand. IV. §. 36. & Capitulat.
Leopoldi, moderni Imperatoris invictissimi. §. 36. *Ibi*:
Sondern die Churfürsten / ihre Nachkommen und Erben
zu ieglicher Zeit bey ihrer freyen Wahl eines Röm. Kö-
nigs nach Inhalt der Guldnen Bull / und dieselbe jedes- 75
mahls / und auff alle Fall / wann sie es vor nöthig / und zu

Erhaltung der Grundgesetze / und dieser Capitulation, oder
sonsten dem H. Röm. Reich nothwendig und nützlich be-
funden / auch bey Lebzeiten eines Röm. Käyfers / mit oder
80 ohne desselben Consens vorzunehmen / &c.

Cæterum ex allegatis Capitular. verbis apparet, non
nisi ex prægnantibus causis ad Electionem Regis Roman.
procedendum esse: ubi verò tales adfuerint, eadem ab
EE. observari debere, quæ defuncto Imperatore in electio-
85 ne Regis, novique Imperatoris Rom. observanda. *A. B. &
LL. fundamentales præcipiunt.* Causas verò quod attinet
illa, nullibi specificè exprimuntur; propterea EE. arbi-
trio prudenti earum dijudicatio permittetur. *Vid. Cas-
dauische Vertrag / quem exhibet Hortl. lib. 3. d. caus.
90 bell. Germ. c. 13. & ex eo Limn. lib. 2. c. 15. n. 33. add. Schleid.
lib. 8. Hist. or. p. 129. junct. lib. 9. p. 140.*

Tempus verò quo Serenissimi EE. Vicariatum
exercere debent, exprimitur in *A. B. c. 5. verb. quoties insu-
per sacrum vacare continget Imperium &c.* Vacare verò
95 Imperium quando dicatur? sat multum à multis di-
sputatur: Id verò apud omnes extra dubitationis aleam,
ponitur, exprimi casum, quo Imperator vitali aurâ
frui desit; ut tunc, antequàm alius eligeretur, Imperii
administratio ad duos Vicarios devolvatur:
100 De hoc enim casu tum antiquissima exempla; ut post
obitum Rudolphi I. ubi *Crusius lib. 3. Ann. Suev. part.
3. ait: antequàm Regnum Romanorum accepisset Adolphus, In-
ter, rex erat Ludovicus Palatinus Rbeni, sicut in Germania
moris est, quam diu ea est Capite orbata, Præfectum Prætorio
105 Rbeni, Ducemq; Bojorum (Idem competebat Palatino
Saxo-*

Saxonico, (sicut ab ipso *Arumæo*, alioquin à *Frehero* dis-
sentiente appellatur. *Disc. 3. ad A. B. tb. 28.* ubi Duos Pa-
latinos, Rhenanum & Saxonicum omnium
Palatinorum, quos *d. l. tb. 27.* recenset, primos fuisse, ipse
fatetur. (ut supra ex *Frehero* notatum) Interregem esse, atq; 110
Imperii munia obire.

Tum recentiora: Ita defuncto Rudolpho II.
Sereniss. Elector Saxoniae promulgato Edicto, Vica-
riatus susceptionem publicè intimavit. Habetur illud apud
Goldast. Tom. 7. Politische Reichs Acten. Von Gottes 115
Gnaden/Wir Johann Georg/Herkog zu Sachsen/Gü-
lich/Cleve und Bergk / des H. Röm. Reichs Erb Mar-
schall / Churfürst / und desselben Reichs in den Landen des
Sächs. Rechts/ und an Enden in solchen Vicariat ge-
hörende / dieser Zeit Vicarius, Landgraff in Thüringen/ 120
&c. Und geben euch aus hochbetrübten Gemüth zuerkenn-
nen/das Gott der Allmächtige/Weyland den Allerdurch-
lauchtigsten/Großmächtigsten Fürsten und Herrn/Herrn
Rudolph den Andern/ erwehlten Röm. Kaysen / &c. Un-
sern Allergnädigsten Herrn/lobseel. Gedächtnüs/vor we- 125
nig Tagen durch ein seeliges Ende aus diesem Jammer-
thal zu sich in die ewige Freude gnädiglich abgefodert/ &c.
Wann dann uns als Churfürsten und Herkogen zu Sach-
sen/nach Aufweisung der Guldeneu Bull / Kaysenl. Bes-
lehnung/und ubralten Herbringen unserer Hochgehrten 130
Vorfahren diese Zeit/da das Reich mit keinem Haupte
versehen/die Verwaltung und Vernehmung desselben Reichs/
an Enden des Sächs. Rechts und in unser Vicariat ge-
hörende Provincien zustehet/ &c. &c. Quaedam similia
Edicta exhibet idem *Goldast. d. loco d. Ann. 1612.* Et quis 135
ignorat

ignorat Potentissimum nostrum Electorem, Jo-
hannem Georgium II. post nuperum obitum Ferd.
IV. beatissimæ memoriæ Vicariatum gloriosè admi-
nistrasse? Similem huic casum communiter concedunt,
140 si Imperator vel sponte abdicasset se Imperii admini-
stratione; (quam in manus, non Papæ, ut quidam allegati à
Buxdorff. concl. 10. lit. b. opinantur; sed EE. faciendam
probat *Buxdorff. d. concl. 10. lit. i. k. l.* suoque exemplo do-
cuit Carol. V. frustra ob id reprehensus à Pontifice. *vid.*
145 *Tkuan. lib. 21. Histor. Ann. 1558.* aliique à *Buxdorff. in A. B.*
concl. 10. lit. q. allegati. Id quod fieri etiam per ingressum
in monasterium, *arg. c. hoc nequaquam. 7. q. 1.* asserit *Ru-*
melin. ad A. B. Dissert. 4. th. 11. Sicut factum à Lothario I.
narrant *Sigon. lib. 5. d. regn. Ital. Otto Frising. lib. 6. Chron.*
150 *c. 1.*) vel (quod aliquandò accidisse, & etiamnum justis de
caulis, quas *vid. ap. Goldast. in Rational. tom. 1. Constit. Im-*
perial. fol. 97. ab EE. non Papa, uti contra *c. 2. d. sentent.*
& rejudicat. in 6. c. 34. X. d. Elect. & Pontificum asseclas
complures defendit *Buxdorff. ad A. B. concl. 11.* fieri posse
155 exemplo Wenceslai, de quo *vid. Onuphr. Panvin. lib. 3.*
Roman. Princ. aliorumque edocemur. *Vid. Thom. Mich. d.*
Jdict. concl. 131. Bocer. d. Jdict. c. 8. n. 76. Buxdorff. ad A. B.
concl. 11.) à Solio dejectus, vel alio modo Gubernationis
planè incapax factus fuisset. *Limn. J. publ. l. 2. c. 15. num.*
160 *23. 24.*

Sed num vivente Imperatore, & saltem ab-
sente, aut casu impedito, idem Juris sit? Dd. inter
se non conveniunt: In negativam abeunt non pauci. *Limn.*
J. p. lib. 3. c. 12. per rationes quas *idem lib. 2. c. 15. num. 23.*
affert;

affert; Alii vero intelligunt etiam de casu, ubi Imperator extra Germaniam abit. *Arumæ. ad. A. B. disc. 3. tb. 31.*
Gerlach. Buxdorff. ad. C. 5. A. B. concl. 54. fundamento hoc, quod *A. B.* expressè se referat ad privilegium desuper Comiti Palatino datum: Ergò casus in ibi expressos tacite repetere voluit; Jam vero in privilegio illo casum absentiaè comprehensum esse, patet ex ejusdem à multis Impp. facta confirmatione: ut *Carol. V. apud Goldast. Tom. 2. Reichs-Sakung. Wann die Pfaltz-Grafen bey Rhein/die Churfürsten seynd/von Röm. Keysern und Königen solche Würdigkeit und Freyheit von alten und langen Zeiten gehabt haben/und noch haben sollen / wenn Röm. Keyser oder Könige über Bergk gezogen seyn/oder ziehen / daß sie dann gemeine Vicarien des Reichs hie disseits gewesen seyn und seyn sollen. It. Wormat. 1521. d. 21. Maji. So ein Röm. Keyser oder König über Bergk oder aus dem Reich ist/ seiner Liebden und einen jeden Pfaltz-Grafen der Churfürst ist/die Vernehmung und Verwaltung desselben gebühret und zustehet/ wie wir dann dasselbe/auch seine hergebrachte Freyheit und Privilegium hievon confirmiret und bestetiget. &c. Eoque se refert confirmatio apud Goldast. Tom. 2. Reichs-Sak. p. 241. ibi. daß wir ihme das Vicariat - Amt und Gerechtigkeith/ so seine fordern so Churfürsten gewesen seyn / wenn das Reich vacirt, oder ein Röm. Keyser oder König über das Gebirg gezogen/nach Inhalt der güldnen Bull/ und weiland Keyser Carols Brief gehabt/und hergebracht hätten/ und nun auf ihn erblich kommen und gefallen/ &c.*

Præter hos & similes textus addunt exempla: in Rudolpho II. Palatino, Caroli IV. Socero LU-190

F dovi-

dovico Barbato Palatino, Ruperti Imperatoris, (cujus hac de re privilegium etiam exhibet *Marquard. Freber. in not. ad Petr. d. Andlo. c. 10. lib. 2. fol. 191.*) filio, An.
1401. qui absentibus Impp. Vicarii extitere. His ra-
195 tionibus moti dissentientes, concedunt Palatino hoc Jus
competere, non tamen vi A. B. sed privilegii specialis.
Idem vero Serenissimo E. Saxoniae concessum esse,
sibi persuadere non possunt, adeoque tali casu soli Palati-
no Vicariatum universi Imperii tribuunt. Verum, ut
200 hoc credamus, nobis imperare non possumus; Iisdem in
contrarium ducti argumentis, quae pro Palatino pugnant.
Sicut enim ex supra allatis rationibus apparet, privile-
gium Palatini ab A. B. confirmari; Ita haud difficulter
concludere possumus; eadem A. B. idem Juris concessum
205 esse Saxoniae Electori, per verba; *Eodem Jure provisionis Illustr. Ducem Saxoniae, Sacri Imperii Archimareschalum frui volumus, in illis locis, ubi Saxonica Jura servantur, sub omnibus modis & conditionibus sicut superius est expres- sum.* Quid itaque dubitemus, idem Juris Sereniss. E.
210 Saxoniae competere? Neque dicendum erit, unum
Palatinum totum tunc administrare Imperium, cum vi-
cariatus non uni, sed duobus, nec sine justissimis rationi-
bus, quae forte Constantinum olim moverunt, ut in
locum unius, duos Praefectos Praetorio crearet; in A. B.
215 antiquissimam secuta consuetudinem, de qua supra ex
Frebero quid allegatum, sit delatus. In hac sententia
ulterius nos confirmat tum Doctorum autoritas, *vid. Arumae. ad A. B. Discurs. 3. rb. 31. Rumeltn. ad A. B. Diff. 4. rb. 12* tum tenor *Reversalium à Carol. V. Sereniss. E.*

Electori. Sax. datarū, 1p. Gold. Tom. 2. Reichsfaß. p. 243. 220
verb. Wir Karel & c. bekennen/als wir ist auf unsern ge-
genwärtigen Reichstag/ mit Rath / Churfürsten/ Fürsten
und andern Ständen. des Reichs ein Regiement in
unsern Abwesen in demselbigen Reich zu halten aufgerichte
und beschloffen; daß wir demnach den Hochgebohrnen 225
Friedrichen/ Herzogen zu Sachsen/Landgrafen in Thü-
ringen/Marggrafen zu Meisen & c. Churfürsten / zuge-
sagt/ auch gesetzt und geredet haben / und thun das von
Kenserk. Macht wissentlich in Krafft dieses Briefs / daß
demselben Herzog Friedrichen/solch unser und des Reichs 230
Regiement an Sr. Liebden Vicariat - Amt/ nach laut der
güldnen Bull kein Abbruch oder Nachtheil bringen soll
noch mag/in keine weise. Quid quæso hisce Reversalibus
opus fuisset, si Electori Sax. tempore absentia Vica-
riatus Jus non competiisset, cui per illam ordinationem 235
Regimenti non præjudicatum iri ita cavebatur? Et ex
hoc fundamento responderi potest ad Exempla, quibus
evinci posse videtur, Imperatori ipsi Jus esse absente se,
Vicarium quem velit, ordinare. Quod factum fuisse
legitur à Friderico I. Frid. II. Henrico VII. Si- 240
gismundo. ut capite præced. retulimus. *add. Freber.*
Not. ad P. de Andlo. lib. 2. c. 10. verb. vacante Imperio.
Buxdorf. ad A. B. th. 54. Tale enim quid ex consensu Vi-
cariariorum fieri debere, tum allegatæ Reversales probant;
tum Exemplum Friderici III. Inter quem & Caro- 245
lum, Burgundiæ Ducem cum Ao. 1473. ageretur, ut
Carolus per Imperium Vicarius constitueretur, nihil
effectum est, quia Imperator sine assensu EE. disponere

id non poterat. *Paralipom. ad Abbat. Ulrberg. pag. 450.*
Consentit Limn. J. publ. lib. 3. c. 12. n. 43. & seqq. Paulò ali-
ter differit Arum. ad A. B. disc. 3. c. 31.

250 Concludimus ergò, suprà laudatis Serenissimis
EE, Palatino & Saxoniae, Jus Vicariatus com-
petere Imperio vacante, non solum per mor-
tem Imperatoris, sed & per ejusdem absentiam.
Consentientem habemus *Domin. Arum. Discurs. 3. ad A. B.*
c. 31. Progredimur nunc ad

CAP. IV.

De loco, ubi Vicariatus exercetur.

Duplices cùm superius enarraverimus Vicarios; ali-
os Universales, alios Particulares; Hinc loca oportet esse
non eadem in quibus Vicariatus exercetur. Particula-
res quod attinet, loca illis assignata dicto cap. adje-
cimus; Universales verò in universo Imperio Vi-
carios esse, vox ipsa ostendit; quod quidem de illis, quos
ab Impp. ipsis aliquando designatos fuisse dictum, simpli-
citer intelligi potest. De Rege Romanorum Vicaria-
tum solus exercente, itidem dubium nullum est, quin
in universo Imperio, omnibusq; ac singulis eidem
subjectis Provinciis, Territoriis, locis, eadem, quâ Im-
perator ipse, Vicariâ tamen potestate, polleat. Pro-
pterea etiam Caput Imperii vocatur. *R. J. d. An. 1555. S.*
und im Fall die Kaysrl. Majestât. ibi: an Statt Kaysrl.
Majestât oder unser als der Haupter. Quod tamen al-
ternativè, absente scil. Imperatore, intelligendum monet

Reink.

Reink. d. regim. secul. lib. 1. claf. 3. c. 14. n. 57. In tantum ve-
rò illud verum est, ut non Imperatoris solum, sed &
proprio nomine potestatem suam exercere dicatur.
R. J. d. An. 1532. S. so hat dem allen nach. ibi: an! Statt und
im Nahmen Ihrer Käyserl. Maj. und für uns selbst. R. J. 20
An. 1555. S. so sich denn abermahls: Ibi: Dessen Ebd. wir
an Statt Käyserl. Majest. und für uns selbst/als Röm.
Rönig/solches hiemit befehlen. &c. vid. Reink. d. Regim.
secul. lib. 1. cl. 3. c. 14. n. 50. Quid quod Regem Romanor.
proprio tantum nomine imperasse per multa Ex- 25
empla probat *Limn. J. publ. lib. 2. c. 15. n. 40. add. Carol.*
ab Hagen. Jprud. publ. lib. 2. c. 1. ut ut Arum. dissentiat,
specialem rationem in Ferdin. fuisse asserens. Disc. 3. A. B.
th. 31. circa fin.

Sed ad nostros Vicarios, Sereniss. scil. EE. Sax. 30
& Rheni, si respicimus, & ipsi quidem sunt Univer-
sales Imperii Teutonici, *vid. Arum. Disc. 3. ad A. B. c. 28.*
Vicarii. *vid. Limn. lib. 3. c. 12. n. 23.* adeoque quæ com-
muniter expedienda sunt, & universim respiciunt Impe-
rium, non verò hunc vel illum locum in specie concer- 35
nunt, communiter etiam expediunt; exemplo est Juris-
dictio Imperii universalis, seu potestas exercen-
di Judicia universalia. Hinc licet Camera sub tractu,
Electori Palatino assignato, sita sit, utriusque tamen Vi-
cariorum nomine ac sigillo peragenda ibi peraguntur, ut 40
inferius dicemus *cap. 5.* Alia vero, quæ ita se non habent,
quilibet Vicariorum in sibi assignato, in A. B., districtu ex-
pedire solet.

In duos verò tractus totum Imperium A. B. di-

F 3

vidit.

45 vidit ; Alterum, quo Jure Franconico fruuntur ; Al-
terum, quo Jus Saxonicum servatur. c. 5. ibi: *Illustris*
Comes Palatinus Rheni & c. in partibus Rheni & Suevia, &
in Jure Franconio & c. esse debet provisor Imperii & c. & pau-
lò post: *Eodem Jure provisionis Illustris Ducem Saxon. Sacri*
50 *Imperii Archimarschallum frui volumus in illis locis, ubi Sa-*
xonica Jura servantur. & c. Hinc concludunt quidam, tem-
pus fuisse quo duplici Jure Imperium fuerit usum ;
Franconico (quod idem esse cum illo, quod Suevicum
vocant, asserit *Limn. J. publ. lib. 3. c. 12. n. 17.*) & Saxonico.
55 *Arumæ. d. Dis 3. tb. 28.* Ubi ex *Frebero* refert: sub Saxonico
Jure comprehendit gentem Saxoniam ad mare Balticum
& Sarmatiam ; sub Franconico verò tractum Rheni,
Franconiam & Sueviam, sub qua etiam Bavariam, Au-
60 striamque ad Alpes usque contineri. Idem asserit *Bux-*
dorff. in A. B. concl. 57. Omnium verò optimè, quæ loca
sub utroque Jure comprehendantur, cognosci potest ex
Goldasto in der Vorrede der Reichs-Sagung. p. 291. Ibi:
Dann der Kaysers. hohen Reichs Pfalz in Schwaben sind
unterworffen gewesen/nicht allein der Rothweilisch Hoff-
65 gericht's Circkel mit seinen Creysen/wie die bestimmet und
determiniret seyn in den alten Hoffgericht's Ordnungen
Erstes Theils tit. 6. in Maximilian. I. Ordnung pr.
in Maximil. II. verneuerter Ordnung im 2. Theil/
Tit. 1. Welches Hoffgericht's Obrister Reichs Richter ist
70 der Churfürst am Rhein ; dadurch der Pfalz Graff ver-
standen wird/das ist ganz Schwaben und Francken / dazu
gehörig der Rhonau Strom / bis an die Ungarischen
Grenzen/mit Tyrol/Kärnten / Beyern / Oesterreich/der
Rhein Strom von seinen Ursprung und Anstoss der Lom-
bar

bardieschen Gränken/hinab bis an das Britanische Meer/ 75
mit Bünden / Schweizer Land / Wallis / Saphoy / Bur-
gund / und bis an dem Arelatischen Reiche herwärts des
Rohdani. It. Lotharingen / der ganze Rhein mit allen Chur-
und Fürstenthümen / Städt und Herrschafften sampt / al-
len Niederlanden / das ist tota Alemannia & tota Fran- 80
cia Orientalis. Hinc idem *Goldast. d. loc.* colligit: Daß
der Sächsischen Käyserl. hohen Pfalz unterworfen
gewesen / si non de facto, attamen de Jure, nicht allein die
Sächsischen Lande und Fürstenthüme / Geistlich und
Weltlich / wie die erzehlet werden im Sachsenspiegel / bald 85
im Anfang der Vorrede im Teutschen Exemplar. und
lib. 3. art. 62. Schwabenspiegel lib. 2. c. 43. §. 5. sondern
auch alle Fürstenthümb / denen Sachsen Recht von Röm.
Käysern und Königen seynd gegeben und zuhalten auff-
legt worden / als da sind Pohlen / Böhmen / Mähre / Schles 90
sien / Lausnis. *Weichbild art. 10. Schwabenspiegel lib. 2.
c. 8. §. 3.* Schlawen und Wenden / Schleswick / Hollstein /
Stormarn und Ditmarschen: *Sachsenspiegel. lib. 3.
art. 64. ubi gloss.* Pommern / Preußen / Lieffland / Littauen /
Moscau und Samogythen. *Gloss. in Weichbild art. 10. 200*
In allen diesen Landen hat man Sachsen Recht / und soll
aus ihnen an Sachsen appelliret werden / wie im obange-
zogenen Orten des Sachsenspiegels und Weichbildes
klarlich statuiret und geordnet.

Porrò ex Praefat. compendii Juris Civilis & Saxon. 205
Joachim. Georg. von Priesen allegat Limn. d. loc. hæc: Die
Königreiche Böhheim / Pohlen / alle Schlesische Fürsten /
Marggraffen zu Brandenburg / Lausnis / Mähren und
Meissen / Thüringen bis an Franckenland / Ober- und Nie-
der

210 der Sachsen/die Herkogen zu Braunschweig und Lüne-
burg / und ganze beyde Ober- und Nieder Sächsische
Eränse bis an die Weser/darunter 28. Fürstenthümer be-
griffen/haben sich nach den Sachsen Recht geachtet / und
sich dadurch entscheiden lassen; Dessen sich auch noch das
215 Erbstift Magdeburg / Sachsen / Stift Halberstadt/
Fürstenthumb Anhalt / Herkogthumb Hollstein / Stor-
marn und Dietmarsen / sampt denen Harkgraffen und
darinn gehörigen Ständen meistentheils gebrauchen.

220 Quamvis verò prædicta Jura hodie non in omnibus
hactenus enarratis locis amplius servantur, sed diversa di-
versis in Provinciis recepta, hæc tamen mutatio dictæ Vi-
cariatus divisioni non nocet, sufficit namque olim, vel
tempore A. B. in dictis locis viguisse. *Buxdorff. ad c. 5. A. B.*
225 *concl. 57. Rumelin. ad A. B. Dissert. 4. tb. 13. arum. Disc. 3. A. B.*
tb. 29. Limn. d. c. 12. n. 25. & seqq. ubi de Ducatibus qui-
busdam disquirat, vigeatne Jus Sax. ibidem, nec ne?
add. arum. d. Disc. 3. tb. 28. Qui etiam *tb. 44.* ex hoc ipso text.
A. B. evincit Sereniss. Elect. Sax. Jure dici Defenso-
230 rem & Protectorem Juris Saxonici. à *Petro Heig.*
lib. 1. quest. 4. n. 35. adeoque in omnibus Judiciis, ubicun-
que Jura Saxonica servantur, plurimum tribui interpre-
tationi vel declarationi Electorali. *Andr. Rauchb. lib. 1. quest.*
40. num. 13.

235 Notandum hic de Italia, anne illa etiam sub
Vicariatu nostrorum Vicariorum comprehen-
datur? Ita quidam affirmare videntur. vid. *Rumel. d. tb. 13.*
ibique allegati, sed refutati à *Limn. J. publ. lib. 3. c. 12. n. 18.*
& seqq. ob id, quod Italia sub neutro horum districtuum;
240 Franconici scil. Saxonice Juris, contineatur, ipsaque ut
plurimum sub particularibus Vicariis habuerit. CAP.

De potestate ipsa Vicariis competente.

Vicarium vice ac potestate ejus frui, cujus est Vicarius, sæpè diximus. Imperatoriã igitur potestate, dignitateque nostros pollere Vicarios in propatulo est. De Rege Romanor. jam præced. capite monuimus, eum absente vel impedito Imperatore eadem in toto Imperio posse, quæ Imperator ipse. *Ord. Cammer. part. 1. T. 1. §.* Nämlich wollen die Römische Käyserl. Majest. als Röm. Käyser/oder im Fall das Ihre Liebden und Käyserl. Majest. nicht un Reich oder in der Nähe wären/Wir als Röm. König/iederzeit dem Cammer Richter &c. *R. J. d. Ann. 1555. §.* Und sollen in oberzehlten /ibi: Die Käyserl. Majest. oder in deren Abwesen aus dem Reich/Uns ihres Vorhabens &c.

Hancque potestatem proprio etiam nomine exercuisse, patet tum ex textibus præced. capit. allegatis; tum ex aliis, quibus Regi Romanor. non solum tribuitur Königliche Macht und Vollkommenheit. *R. J. Spirens. An. 1542. §.* Würde sich aber jemand &c. ibi: von Röm. Käyserl. und Königlicher Macht und Vollkommenheit. *R. J. Norimb. An. 1542. §.* Und damit aber das zuziehende. *R. J. Ann. 1555. §.* Wir sehen /ordnen und wollen &c. Sed & Majestas. *R. J. Spir. An. 1544. §.* Und damit nun dieser &c. ibi: biß auff der Röm. Käyserl. oder Königl. Majestät Vergleichung. &c. *R. J. August. An. 1548. pr. subscript. ibi: Römischer Königlicher Majestät Cammerer.*

Hinc ipse quoque caput Imperii vocatur, ut præced. cap. dictum; utpote defuncto Imperatore certissi-

G

mus

mus & immediatus successor. R. 7 August. An. 1559.
pr. ibi: Uns als hiebevör erwählten / bestetigten und ge-
30 Prönten Röm. König / auch Ihr Liebdt. und Käyserl. Ma-
jest. im Fall der Erledigung des Käyserthums / unzweif-
fentlichen rechten Successori und erwählten Röm. Käy-
ser. &c. Vivo verò Imperatore & presente citra consensu
ejus imperare nequit. Quo facit *Capitulatio Rudolpho*
35 II. in Regē Roman. superstite Maximil. II. electo | rascri-
pta. §. 32. ibi: Wir solle nū wolle uns auch keiner Regierung
noch administration im H. Röm. Reich weiters oder an-
ders unterziehen / dann so viel uns dessen von Käyserl. Ma-
40 jest. vergönnet und zugelassen wird; Das wir auch Ihrer
Käyserl. Majest. die Zeit ihres Lebens an Ihrer Hoheit und
Würden des Käyserthums keine Yrrung und Eintrag
thun sollen und wollen. *Cæterum Exempla exercitæ Ma-*
jestatis hinc inde occurrunt. Sic Comitæ conscripsit.
45 *R. J. Spir. d. An. 1532. §. So hat dem allen nach &c. Pra-*
gmaticas sanctiones promulgavit. R. J. d. A.
1555. Et in R. J. d. An. 1548 §. Wiewohl auch in der Ringez-
rungs Handlung &c. ibi: Das die Graffen und Herren /
so fürklich ihre Dignitäten erlangt / solten in recognitio-
50 *nem præminentia, so sie von uns und unsern freundl. lie-*
ben Bruder dem Röm. Könige empfangen. tribuitur ipsi
Jus conferendi titulos dignitatū illustriū. It. Jus
confirmandi Academies in Ord. Cam. part. 1. tit. 3. §. des-
gleichen. It. Bannū Imperiale tū decernendi; Käy-
55 *serl. Landfried zu Augspurg auffgerichtet Ann. 1548. tit.*
von auffgerichten Landfrieden. § Und ob jemand. Tum
suspendendi; R. J. Spir. A. 1544. § Und sollen die Hoflari-
schen.

sehen. Tum mutandi in mulctam; Kaysers. Land-
Friede d. An. 1548. Tit. Von Gewaltes Cammer G. Tum
planèremittendi, seu ab eodem absolvendi. R. 7. 60
Spir. An. 1542. §. Die Kaysers. Majest. und wir 2c. Landfried.
An. 1548. Tit. Welche umb Friedbruchs willen in die Acht
kommen. Hæc de Rege Romanorum.

Serenissimorum EE. Vicariorum potestas 65
describitur in A. B. c. 5. ibi: *Provisio Imperii cum potestate
Judicia exercendi, ad beneficia Ecclesiastica presentandi, re-
colligendi redditus & proventus, & investiendi de feudis, ju-
ramenta fidelitatis, vice & nomine Sacri Imperii recipiendi;
quæ tamen per Regem Romanorum postea electum suo tempo- 70
re omnia innovari & de novo sibi juramenta ipsa præstari de-
bebunt, Feudis Principum duntaxat exceptis, & illis quæ
Sahn Lehn vulgariter appellantur, quorum investituram &
collationem soli Imperatori & Regi Romanorum specialiter
reservamus. Ipse tamen Comes Palatinus omne genus alie- 75
nationis seu obligationis rerum Imperialium hujusmodi pro-
visionis tempore expresse sibi noverit interdictum.* Hisce verbis
duæ ponuntur regulæ: Prior. continet permissa; al-
tera interdicta. Illa est: Vicarii Imperii habent
administrandi potestatem vice ac nomine Impe- 80
rii. Hæc declaratui exemplis & limitatione. Exem-
pla sunt I. In potestate Judicia Imperii exercendi
universalia; ut sunt Aulicum. *Buxdorff. A. B. concl. 596.*
& Camerale. Aulicum Judicium exercet quilibet Vi-
carius in sua Aula, habita scil. ratione locorum, cuique
assignatorum; Hujusque intuitu concurrentem cum 85
Camera Jdictionem habent, haud secus atque Im-

perator ipse. *vid. late Arum. Disc. 3. ad A. B. th. 32. & th. 33.*
ubi addit ex *R. J. d. An. 1521.* cum, qui Principem conveni-
90 re velit, posse Commissarium petere vel ab Imperatore, vel
eo absente, à Vicario; quod si verò Camera adire malit,
in causis ad eam spectantibus facere id posse. Eorumq;
sententiæ, quas ut Vicarii dicunt, appellationi nul-
læ subjacent, sicut & Imperatoris. *Rumelin. ad A. B. Diff.*
95 *4. th. 16. Buxtorff. ad A. B. concl. 63.* ubi subjicit: confugien-
dum esse ad remedia contra sententiam Imperatoris dari
solita.

Cum verò Camera in tractu, Palatini provisioni assi-
gnato sit sita; non levis est disceptatio inter quosdam:
100 num utriusque Vicarii nomine processus & alia
ibi expedienda sint? Quod ut ut non nemini negan-
dum videtur, ideo, quod teste *Brautl. ap. Arum. Tom. 3.*
Disc. 1. th. 52. patrum nostrorum memoriâ observatum
fuerit, ut Palatinus solus in Camera Imperiali, sciente Sa-
101 xone etiam in Saxoni subjectos iudicium exercuerit: idq;
etiam à Carolo V. cum omnium Principum EE. consensu
confirmatum extet apud *Goldast. in Reichshändeln.* Af-
firmativam tamen observantia recentior præfert. Con-
105 stat enim, ait *Limn. J. publ. lib. 3. c. 12. n. 52.* post mortem
Rudolphi II. ut & Matthiæ Imperatorum, pro-
cessus sub utriusque Vicarii, tum Palatini, tum
Saxonis, nomine & communi sigillo expeditos
esse. *Brautl. ap. Arum. d. l. Limn. d. l.* mediam sententiam
110 quibusdam placere asserit, qua statuunt: in causis eorum,
qui sub Vicariatu Palatini sunt, Electorem Palatinum Ju-
risdictionem Camerae exercere; in causis verò eorum, qui
sub

sub Vicariatu Sereniss. Electoris Sax. sunt, à laudato Ele-
ctore Jurisdictionem exercendam esse: In causis verò
utriusque Vicario subjecto concernentibus, regulam: 115
Actor sequitur forum rei; observandam esse. Sed
hanc distinctionem quoad Judiciũ Imperatoris Aulicum
receptam quidẽ esse, ita, ut quibus in causis vivente Impe-
ratore Aulicus ejus Senatus judicat; iisdem in causis mor-¹²⁰
tuo Imperatore cujuslibet Vicarii Senatus Aulicus suo in
tractu succedat; quoad Jurisdictionem Camerae verò usu
contrario improbatã esse, testatur *Limn. J. publ. l. 3. c. 12. n.*
54. 55. Id quæstionis hic movetur: **An Jurisdictio Came-**
ræ morte Imperatoris ita exspiret, ut absq; con-¹²⁵
firmatione Vicariorum eam exercere nequeat?
Arum. Disc. 8. ad A. B. tb. 32. circa fin. exspirare eam negat:
& *tb. 33. exemplo d. An. 1612.* post obitum Rudolphi II.
suam assertionem probat; cum non delegata sed ordina-
ria Jdictio illa sit. *Gail. 1. obs. 41. n. 5. Buxtorff. ad A. B. concl. 130*
61. pro utraque sententia affert rationes & auctoritates, in
negativam tamen ipse transit.

Circa hoc Membrum disquiri solet, quænam
causæ ad Sereniss. Vicariorum cognitionem
pertineant? Sunt illæ, ait *Limn. d. loc. n. 56.* generaliter ¹³⁵
omnes, quæ alias ad Imperatorem possunt de-
volvi: idque probat ex textus generalitate, nullam exce-
ptionem ponentis. Excipiunt alii causas crimina-
les, & feudales, tam de feudis minoribus. ut *Mart. 140*
Neapolit. d. Jdict. p. 4. cas. 197. & alii, quos allegat *Buxdorf.*
A. B. concl. 62. lit. b. & conclus. 55. lit. a. qui feudaliũ co-
gnitionem vacante Imperio Papæ deferunt; quam ma-

145 joribus s. regalibus, propter denegatam Vicariis in
vestiendi de iis potestatem in *d. c. 5. A. B.* plus verò esse co-
gnoscere de feudis, quàm de iisdem investire; denegato
itaque quod plus est, denegari videtur etiam quod minus
est. vid. quos allegat *Buxdorf. ad. A. B. concl. 62. lit. c.* Sed
consequentiam hanc immotam non esse ostendit *Limn.*
150 *d. loc.* cui consentit hætenus etiam *Buxdorf. d. concl. 62.*
lit. d. Adducunt præterea textum ex *R. J. von Negiement*
zu Wormbs An. 1521. aufgericht. S. ob auch Sachen für
fielen/ Fürstenthum/ Herzogthum/ Graffschaften zc. belan-
gend/ so vom Reich zu Lehn rühren/ so einem Theil gänz-
155 *lich und endlich abgespröchen werden sollen/ derselben Er-*
känntuß wollen wir uns hierin auch vorbehalten haben.
Propter quem textum *Buxdorf. d. concl. 62.* commotus est,
ut negativam amplexus sit, licet alias in affirmativam in-
clinaret. Verum Resp. idem *Limn.* dictum textum
160 nō loqui de Serenis. nostris Vicariis, utpote quibus Jus an-
tiquitus quæsitum Carol. V. Imperator adimere neuti-
quam potuisset; sed de Vicario, quem ipse Carol. V. tunc
temporis ordinavit, sibiq; ipsi substituit; Huic igitur qua-
lemcunq; potestatem tribuendi Jus penes constituentem
165 fuit: Concludit inde Serenis. Electores Saxonix &
Palatinum etiam de feudis Principum sine ulla
distinctione judicare posse, ita tamen, ut illorum
potestas major non sit, quàm Imperatoris; nempe ubi il-
le, ita & hi pares cogantur adhibere curiæ.

170 II. Exemplum est in potestate ad beneficia Ec-
clesiastica præsentandi, & *Sttes Gabe zu verleihen.*
Hæc non exigui momenti res habetur Jure Canonico;
utpote quò Episcopus non alii quam Vicario suo genera-
li

li potestatem hanc committere potest. *Gloss. in c. statutum. d. prebend. in 6. & in c. deliberatione. verb. cuicumque. d. of- 175*
fic. legat. eod. & quidem non generali sed speciali manda-
to. c. ult. d. offic. Vicarii. Exercent vero illam **I. conce-**
dendo primarias preces in beneficiis vacantibus. De
quibus *vid. Freber. not. ad Petr. d. Andlo lib. 2. c. 6.* Hoc
num hodie post *Constit. pacis Religionis* Vicariis competat, 180
in territoriis Protestantium? inter quosdam disceptatur.
In negativam abit *Petr. Syring. Dissert. ad Pac. Relig. concl.*
31. eò quod hæc potestas Imperatori competat non J. su-
perioritatis, sed ex concessione Papæ; qui vero nihil Ju-
ris habet in territoriis Protestantium, E. nec Imperatori 185
ipse, nec Imperator Vicariis eam concedere potest. Con-
trarium vero defendit *Arum. Disc. 3. ad A. B. tb. 35.* asserens:
Imperatori non indultu papali, sed vi superioritatis com-
petere. *vid. Rumel. ad A. B. Dissert. 4. tb. 16. ab eo alle- 190*
gati. Schvvanman. in decis. Cameral. pag. 99. **II. Ex Jure**
Patronatus præsentando. *vid. Buxdorf. ad A. B. concl. 65.*

III. In potestate recolligendi redditus & pro-
ventus, des Reichs Rent und Nus einzusamlen / non ta-
men in proprios usus, sed Imperii eos impendere debent. 195
Rumel. ad A. B. Dissert. 4. tb. 18. Buxdorf. ad A. B. concl. 66.
deductis tamen impensis, quas fecerunt. *arg. l. 10. §. 9. mand.*
Arum. Disc. ad A. B. tb. 36.

IV. In potestate investiendi de feudis & 200
Juramentum fidelitatis à Vasallis vice & | no-
mine Sacr. Imperii recipiendi. Hic dubitari
potest, cum antiqui feudi (de quo casu omnino hic ser-
mo est, cum feuda nova concedendi potestas Vicariis non
competierit) renovatio duobus casibus fieri debeat; vel
muta-

200 mutata personâ Domini; vel mutata personâ Vasalli: an
uterque casus hoc loco intelligatur, ita ut Omnes Im-
perii Vasalli, sicut mortuo Imperatore à succes-
sore ejus, ita etiam à Vicariis investituram pete-
re debeant: an vero posterior saltem, ita, ut NOVUS
205 Vasalli successor Imperio vacante, à Vicariis re-
novationem investituræ petere possit? Posterius
affirmat *Limn.* adeoque novus Vasalli successor ab Impe-
ratore nondum investitus à Vicariis ut investituram pe-
tat, opus habet, ne ipsi labatur annus præfinitus. *c. un. pr.*
210 *2. F. 29. & c. un. pr. 1. F. 22.* Atque hujus solius intuitu pe-
tendam esse investituram statuit. *Rumelin. ad A. B. Dissert.*
4. tb. 19. rationem affert *Arum. Disc. 3. A. B. tb. 37.* ubi addit:
quare renovatio investituræ à Vicariis factæ à Rege Rom.
sit facienda, juxta *verb. A. B. c. 5. add. Buxdorff. ad A. B.*
215 *concl. 67.* ubi subjicit, quid de casu, si duo de Vicariatu
contendant, fieri à Vasallis debeat & possit.

Hæc sunt Exempla. Limitatio pertinet ad hoc ultimū:
quæ à potestate investiendi Vicariis cōcessa excipiuntur
feuda Principum, & illa quæ *Fahn, & Ehn* vulgari-
220 ter appellantur; utpote quorum investitura & collatio
soli Imperatori & Regi Romanor. specialiter reservatur.
Hic itidem Quæ. Anne eo saltem casu Vicariis liceat
investituram conferre ejusmodi feudorum, ubi
alias annum spatium Vasallo sit elapsurum
225 tempore Vicariatus? Affirmativam amplectitur
Brautl. ap. Arum. d. J. publ. Disc. 1. vol. 3. tb. 76. statuens:
ubi Vicariatus ultra biennium se extendit, licere Sereniss.
Vicari-

Vicariis investituram conferre; ne Vasalli lapsu temporis
immerentes læderentur; nititur autoritate *Arum. qui*
Disc. 3. ad A. B. th. 29. assertionem hanc probatum it. *per* 230
text. ex R. J. von Regiment Wormatie an. 1521. §. und be-
halten uns bevor die Belehnung der Lehen und Regalien
der jenigen/die sie unter den Fahnen öffentlich mit So-
lemnitäten pflegen zuempfangen/zuverleihen. Und sollen
vorgemelde unser Stadthalter und Regiment aus redli- 235
chen Ursachen solche Empfängniß/ und sonderlich/ ob
wir außershalb des Reichs wären/ nach Verscheynung des
ersten Jahres/darin einen ieden seine Regalien zu empfan-
gen gebühret/noch ein Jahr lang Indult und Ersträckung 240
zu geben Macht haben. Doch daß der/dem also Ersträ-
ckung zu Empfängniß der Lehen geben wird/ an Endes
statt gelobe und zusage/in aller Maß/ uns und dem Reich
von wegen solcher Lehen verpflichtet zu seyn und zugewar-
ten/als ob er die Lehn empfangen und die Endes Pflicht 245
gethan hätte. Und mag er alsdann die Regalien und Le-
hen in aller Masse gebrauchen/als ob sie ihm geliehen wä-
ren. Und solten wir mitler Zeit des obgemelden Indults/
deßfalls solcher gegebenen Ersträckung nicht ins Reich und
Hochteutschland kommen; alsdenn sollen und wollen wir 250
heraus Befehl thun/an unser Statt solche Regalien/ wie
sichs gebühret/zuverleihen. Ex his equidē apparere vide-
tur, in casu absentiaē posse Imperatorē Vicariis concedere
& mandare ut investiturā feudorum regalium facerent;
de quo casu etiam *Arum.* loqui videtur; Quod vero 255
Brautl. d. loc. etiam ad casum Imperatoris defuncti ex-
tendat, id *Limn. lib. 3. c. 12. n. 24. seqq.* displicet; nec sine
tatione, tūm quod tali casu, posteriori scil. nemo adsit,
qui Vicariis id concedere possit, nec tamen per *A. B.* illis

H

fit

260 sit concessum, quin potius expresse prohibitum; tùm
quod talis casus ut per biennium Imperium vacet: juxta
tenorem *A. B.* vix contingere posset, & ut maxime contin-
geret, nulla tamen inde læsio Vasallis accideret, utpote
quib9 tempus, quo citra culpam suam investituram pete-
265 re nequeunt, sicut ex aliis justis causis, fatale non currit. *c.*
un. in fin. d. prohibet. feudi alienat. 1. F. 22. 2. F. 25. c. un.

Porro aliam quæstionem movent hic ex verbis:
FahnLehn: An etiam illa quæ vulgariter **Esce-**
pterLehn vocari solent; puta Principum Ecclesiasti-
270 corum: ut ArchiEpiscoporum, Episcoporum, Abbatum & c.
quippe quæ non per sceptrum sed baculum confirman-
tur; sub limitatione hac comprehensa intelligen-
tur? *Buxdorf. ad A. B. concl. 63.* utrinque rationes suppeditat,
275 in negativam tamen videtur proclivior. *Limn. d. l.* affirmative simpliciter respondet, quia illa feuda, ut ut sub
voce: **FahnLehn**/non comprehendi videantur; tamen
sub feudis Principum inclusa sunt; nam Ecclesiastici illi,
licet natiuitate & ortu non omnes sint Principes; Digni-
280 tate tamen & concessione feudorum principalium, Prin-
cipibus æquiparantur, imò ita vocantur. Probatum id et-
iam per *constitution. Ruperti Imp. ap. Freber. Not. ad Petr. d.*
Andl. lib. 2. c. 10. fol. 193. ubi nominatim Archiepiscoporum
feuda, & omnia illa quæ cum vexillis & gladiis recipi con-
285 sueverunt, excipiuntur. *add. Besold. d. Jdiēt. Imp. Rom. c.*
14. Cluten. Syll. rer. quotidian. concl. 26. lit. c. h. § 1. Rumel.
ad A. B. Dissert. 4. th. 19. Magis dubitatur de feudis **Co-**
mitum & Baronum, num & hæc excepta intelligen-
tur? *Buxdorf. ad A. B. concl. 68.* allatis rationibus dubitan-
290 di & decidendi, in affirmativam transcendit. Hæc de pri-
ma Regula ejusque Limitatione. Altera

Altera Regula continet Vicariis interdicta:
 verb. Ipse tamen Comes Palatinus omne genus
 alienationis seu obligationis rerum Imperiali-
 um hujusmodi provisionis tempore expresse si-²⁹⁵
 bi noverit interdictum. Recte; sic enim Cæsar ipse
 juramento facultates Imperii non distrahere, oppignora-
 re aut alio quovis modo deteriorare, promittere cogitur.
Schleid. lib. 1. de statu Relig. Petr. Greg. Tholosan. lib. 3. d. republ.
c. 8. Idem habetur in Capitul. Carol. V. §. Zu dem. 9. & §. 300
Und ob wir 10. Ferdin. I. §. Zu dem. 8. & §. 9. Maximil.
II. §. Zu dem. 6. & §. 7. Rudolphi II. §. Zu dem 8. & 9.
Matthiæ. §. Zu dem. 8. 9. & 10. Ferdin. II. §. Zu dem.
8. Ferdin. III. §. Zu dem. 9. & 10. Ferdin. IV. §. Zu dem.
9. & §. 10. Leopoldi I. moderni Imperatoris invictissimi. §. 301
Zu dem. 10. Quin potius illegitime alienata & ab Imperio
avulsa omnibus viribus recuperare studeant per allegat.
Capit. §. §. Hinc recte Rudolphus I. ea, quæ Comes Pa-
latinus & Marchio Badensis tempore interregni occupa-
verant armis repetiit. Mutius lib. 21. Chron. p. 194. vid. Arum. 305
Disc. 3. ad A. B. th. 43. Hic observanda est diversitas in versi-
one germanica, ubi: Und derselbe Pfalzgraff hat aus
Käyserl. Güte zu verbieten alle Veräußerung und Ver-
pfändung der Güter so zum Reich gehören / Zeit seiner
Verwesung. Verum latinus textus, utpote fons, quem ex ³¹⁰
Archivo Elect. Pal. exhibet Gold. Tom. 1. Const. Imp. fol. 105.
110. 126. præferendus est.

Disquiritur hic: An in alienationibus feudorum Im-
 perii consensum suum adhibere possint? *Rumelin. ad A. B.*
Diss. 4. th. 20. affirmativam amplectitur, eo casu, ubi Im- ³¹⁵

perator ipse facile assensurus creditur. *Buxdorf. ad A. B. tb. 20.* varias pro utraque sententia affert rationes. Hæc de potestate in A. B. Sereniss. Vicariis concessâ, prohibitive.

Sed quid de reliqua in A. B. non expressa sentiendum? *Limn. d. loc. n. 82. seqq.* putat, in A. B. contineri mandatum speciale, non igitur plus intelligi concessum, quam ibidem expressum, *per. l. 5. pr. mandati.* Alii contra statuunt, Serenissimos nostros Vicarios omnia omnino peragere posse, quæ Imperator ipse, nisi specialiter quid inveniatur prohibitum. *Rumelin. ad A. B. Diff. 4. tb. 15. 21. ibiq. allegati. add. Buxdorf. ad A. B. tb. 71.* ubi multas pro hac sententia rationes collegit. Imò *Quirin. Cubach. lib. 2. Jprud. publ. c. 30.* eò ampliat, ut dicat, extra casus exceptos in tantum Vicariorum potestatem æqualem esse cum Imperatoris potestate circa Jura Imperii, ut illis etiam exercitium actuum Imperatori reservatorum competat: cui consentire videtur *Buxdorf. ad A. B. tb. 72.* ubi non paucos dissentientes allegat. & in *tb. 73.* de iis quæ meræ gratiæ sunt, idē statuit. Hinc Exēpla adducunt 1. de potestate cōfirmandi Academias. quam *Limn. ipse J. publ. lib. 8. c. 1. n. 35.* non abnegat, motus ex eadem ratione, quia in A. B. non est prohibita. 2. In potestate spurios, Bastardos & quoslibet damnato & illicito coitu procreatos; etiam Illustrium, Ducum, Principum, Comitum &c. filios legitimandi. apud *Freber. orig. Palat. lib. 1. c. 15. & in not. ad Petr. d. Andl. c. 10. Rumelin. Diff. 4. tb. 22.* 3. In potestate creandi Equites, Nobiles, (comprobatum hoc dedit Sereniss. nolter E. Saxon. Vicariatus sui tempore.

An-

Anno 1657. Doctorem quendam Juris, honorabili hodie³⁴⁵
spartâ fungentem, Nobilem, Comitemque Palatinum
creando; cujus nomen, cum paucos hoc exemplum late-
bit, studio hîc taceo.) Notarios publicos & Tabelli-
ones. 4. Inducias moratorias concedendi. *Sinold.*
cognoment. Schûs. Dissert. d. Vicariat. Imperii. tb. 12. Rumel. 350
d. l. 5. aliquem in protectionem sacri Rom. Im-
perii recipiendi. Martin. Mager. à Schönberg tractat. d.
advocat. armat. c. 9. num. 712.

Sed properandum ad

CAP. VI. & ULT.

De Vicariatus finitione, quæque eam insequuntur.

Varii cum per hætenus dicta sint Vicarii, varios, ^{II}
quibus iidem tales esse desinunt, modos esse, manifestum
est. Temporales quidem, tum universales, tum particula-
res, tempore, ad quod destinati sunt, finito, vicariam
suam potestatem deponere, dubium non est; de quibus ^S
etiam multa dicere, neque è re, neque de scopo nostro
fuit. Nostros verò Potentissimos, Serenissimosq;
Vicarios quod attinet: Rex Romanorum vicariam
deponit, cum ordinariam, ejus scil. cujus vices gerit, po-
testatem adipiscitur. *arg. l. 58. d. Judic. quod accidere di-* ^{OI}
ximus, simul ac Imperator in fata secessit. R. J. August. d.
An. 1559. pr. ibi: Im fall der Erledigung des Keyserthums
unzweiffentlichen rechten successor, und erwählten Röm.
Keyser &c.

Duo Serenissimi EE. perpetuam quidem & or-
dinariam Lege Imperii concessam habent potestatem, ^{IS}
eam tamen non semper sed certis saltem casibus, ut supr.

c. 3. dictum, exercere possunt; Casibus igitur illis cessanti-
bus, exercitium deponant, puta: in casu vacantia, um
novus Imperator electus fuerit. ubi tamen ex parte electi
20 requiritur etiam acceptatio & praesentia; absentis enim
electi adventus est expectandus: prout contigit in Caro-
lo V. qui An. 1519. Mens. Jun. electus, non longe post et-
iam acceptavit electionem; tamen Serenissimi Vica-
rii Vicariatum usque ad ejusdem adventum in
25 Imperium retinuerunt An. 1520. sicut ex quibusdam
autoribus probat Buxdorf. ad A. B. concl. 75. In casu vero
absentia, vel alius impedimenti, cum absentia vel impe-
dimentum illud cessaverit. *Rumelin. Diff. 4. ad A. B. tb. 23.*
Finito vero, dicto modo, vicariatu, Imperium Imperatori
30 resignare debent; qui tamen ea, quae vicariatus tempore
legitimè gesta sunt approbare & ratificare debet. sicut
apparet aus der *Verschreibung Caroli V. ap. Gold. T. 1.*
Const. Imp. part. ult. Itemque ex Capitulationibus ut Ca-
roli V. §. 26. wir sollen und wollen auch alles das/ so durch
35 die zwehn des H. Reichs Churfürsten und Vicarien, in
mitler Zeit so das vacirt, laut der güldnen Bullen / und
nach vermag des Reichs Ordnungen / gehandelt / und ver-
glichen / genehm haben / auch confirmiren und ratificiren,
in der allerbesten und bestendigsten Form / wie sich dasselbe
40 wohl geziemet und gebühret. Eadem verba repetuntur in
Capitul: *Matthiae. §. so sollen und wollen &c. 37.* It. in
Capitulat. *Ferdin. II. §. so wollen und sollen. &c. 36.* At-
que hæc de Nobilissima hac Vicariatus materia dixisse
sufficiant.

FINIS.

JOHANN FRIDERICUS GEORGI.

J. V. D.

Generoso, ac Nobilissimo

DN. JOHAN. ADOLPHO. MARSCHALCH.

Amico Charissimo, atq; Auditori suo solertissimo

D. S. O.

Q*uantos Generose mentes alant vera virtutis stimulos, vel
ex Tuo, Generose Juvenis, exemplo probare possumus. Nam
in Parentum Tuorum quos Familiæ suæ splendidis-
simæ Decus verè appellamus, similis aliquando evaderes; ut
Fratrum Tuorum natu majorum, quos Sereniss. Principum
Gratiâ dignos propria virtus jam dudum effecit, vestigia pre-
meres, omnem à Te moveri lapidem nullo certius specimine com-
probare posses, quam quod nunc edidisti. Per præsentem siqvi-
dem de Sereniss. Imperii nostri Romano - Germanici
Vicariorum augustâ potestate: discursum publici Juris, egre-
giam prudentiam prodis, simulq; sic Potentissimo Electori
Saxoniae, Principi Tuo Clementissimo subjectissimam,
animi Tui devotionem submissè exhibes, cum Majestatica Ele-
ctoratui huic adherentia regalia pandis. Prudenter sanè
agis, dum hæc agis. Serenissimus Noster Vicarius multos
sibi subjectos alit Vicarios, quibus juxta Justiniani nostri moni-
tum Respub. in partibus ejus gubernanda conceditur; Hos in-
ter Potentissimi Elector. Gratiâ dignum industriâ Tuâ lo-
cum aliquando obtinebis. Prudenter & hoc agis, quod non cum
illis sentis, qui privati, publicive Juris scientiam leviter & instar
canis Nilum bibentis, primis saltem labris attingere sattagunt. In
his*

bis enim scientiarum plantula, utpote radicibus destituta, exarescere, simul ac rivulis, quibus ad tempus irrigantur, docentium careere incipiunt. Non hos sectatus es, sed illos, qui veræ Nobilitatis insignia gestare desiderant. Hæc ut impetrares Tibi ipsi vilis sæpè fuisti; Corporis per aliquot annos conflictu pertinacium affectuum agitati, curam parvi pendere sustinuiisti. Animo nimirum agitasti **Mucianum** illud: Turpe esse Patricio, & Nobili, Jus, in quo versaretur ignorare. Hoc opprobrium ut evitares, omnes vires hætenus intendis. Saltus verò per ardua versantibus periculosos esse maturè edoctus, **Themidis** nostræ culmina non nisi lento gradu ascendere paras; Id dicam: ad salutanda Jprud. limina, benè preparatus accessisti. Oculatus ipse testis vera asseverare possum. Cùm ante sexennium, & quod excurrit, à Generoso Dn. Parente Tuo vocatus, Tuo Fratrumq; Tuorum ingenio excolendo domesticos intra Lares operam darem, nihil à Vobis prætermisissum animadverti quod vel ad stylum exercendum, vel veram Philosophiam hauriendam conducere, Vobisque ac studio, quod intendebatis Juridico præjudicium facere posset. Nomothesium etiam nostram eo modo tractare cœpisti, quem ipse Nomothetes præscripsit. More scil. prudentis Architectæ; qui egregiæ formæ structuram erecturus, de fundamento firmiter stabiliendo primam suscipit sollicitudinem. Nullus itaque dubito, si ut benè cœpisti, benè pergis (modò per valetudinem corporis non impediaris) fore, ut Nobilis Eruditionis lauream brevi sis meriturus. Deus Te voti mei reddat participem! Vale! Faveque Tui amantissimo. Dab. è Museo. Pridiè Kalend. April. A. S. N. M. DC. LXVI.

He 3047 OR

DM

m.c.

DISS
156. 25

VIC

IMPE

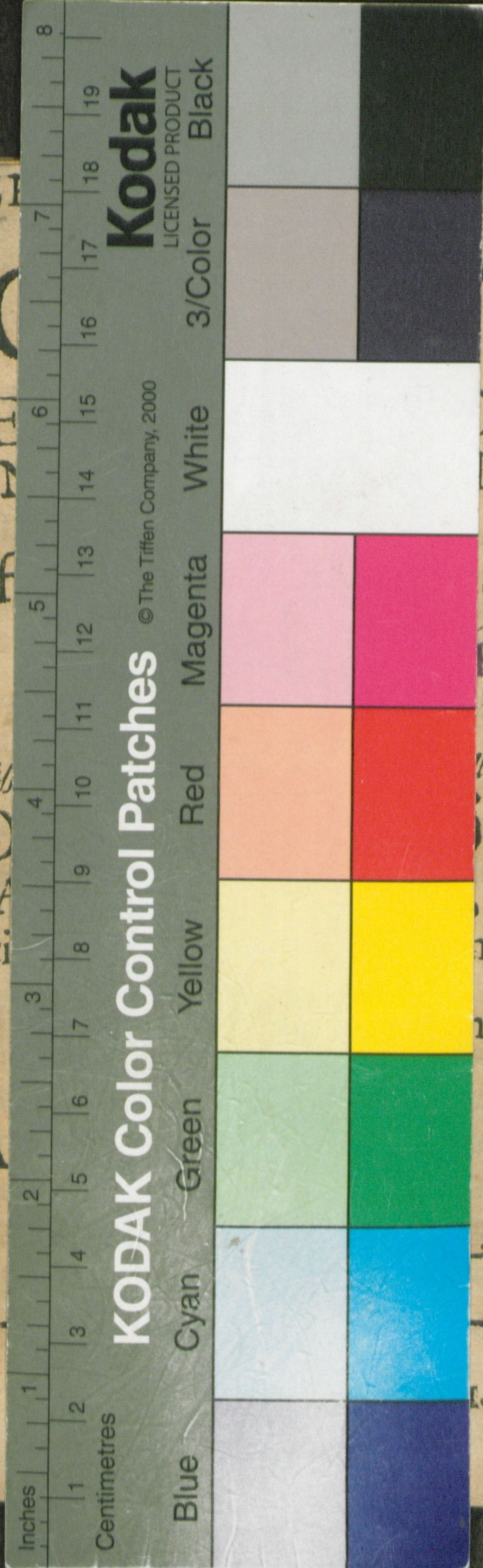
Magnif

Nobilis

DN. JO

J^rCti, ac A
Saxonici

JOHA

BLICI

Ve
3047

T

DMA-

ac Sala-

BIBLIOTHECA
MONICA VIANA

lentissimis

mantis/

Consiliarii

natus Affes-

ndi,

Marschall/

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SALLE)

